

Előfizetési felhívás

MAGYAR SAJTÓ

politikai napilap

1864. október—decemberi évfolyamára.

Az év utolsó negyedének beállításával tiszteltetjük t. előfizetőinket, hogy megrendeléseiket minél jökörabb megtenni sziveskedjenek.

A Magyar Sajtó azon uton, melyen a mostani szerkesztőség vezetése alatt a törvényes és szabadelvű irány barátainak rokonszenvét teljes mértékben kinyerte, ezután is következetesen fog haladni, s minden erejével azon lesz, hogy a küszöbön álló nagy kérdések megvilágításában is méltó helyet foglaljon el, s az események és uralkodó eszmék há magyarázója legyen.

Szabály legyen az olvasó-közönségnek a Magyar Sajtó gyors közléseire, s mind politikai és nemzeti gazdasági cikkeinek irányára s belterületére, mind „Tárca”-ja közleményeinek nagy változatosságára ügyelmeztünk. — Pest, szeptember 20-án 1864.

Heckenast Gusztáv, kiadó-tulajdonos. Pákh Albert, felelős szerkesztő.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK:

Félévre: Postán küldve . . . . . 7 ft. — kr.
Félévre: Budapestben házhoz hordva . . . . . 6 „ — „
Évfolyamra: Postán küldve . . . . . 3 „ 50 „
Évfolyamra: Budapestben házhoz hordva . . . . . 3 „ — „

Az előfizetési pénzek bérmentes küldése kértük. — Tíz előfizetett példány után egy tisztelet-peldány.

A Magyar Sajtó kiadó-hivatala.

(1—6) (Pest, egyetem-utca 4-ik szám.)

A legnagyobb vászonruha-raktárban

váci-utca,

„Ypsilantihoz” Pesten,

kaphatók a legolcsóbb árakon és legnagyobb választékban mindenféle fehérneműek férfiak, hölgyek és gyermekek számára,

ugymint:

20000 darabnál több férfi-ingek rumburgi vagy hollandi vászomból darabja 3 ft, 3 ft 25 kr, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 6 ft 50 kr, 7 ft, 8 ft, 10 ft, 12 ft.
10000 darabnál több színes férfi-ingek 1000 különböző mintában, régebbi mintájú 2 ft, legújabb minták és legdivatosabban varrva 2 ft 50 kr, 3 ft.
Fehér pamut madrapoton férfi-ingek 1 ft 75 kr, 2 ft, 2 ft 50 kr, 3 ft, 3 ft 50 kr.
Férfi-gatyák vászomból, magyar vagy félmagyar mintára 2 ft, 2 ft 25 kr, 2 ft 50 kr, 3 ft, 3 ft 50 kr.
Női ingek rumburgi vászomból, simák 2 ft 50 kr, 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 5 ft.
Női ingek rumburgi és hollandi vászomból hímézve 4 ft, 5 ft, 6 ft, 7 ft, 7 ft 50 kr, 8 ft, 9 ft, 10 ft, svécki és francia mellmustrával 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 7 ft.
Fü-lingek vászomból 4 éves 1 ft 80 kr, 2 ft 10 kr, 6 éves 1 ft 85 kr, 2 ft 40 kr, 8 éves 2 ft, 2 ft 45 kr, 10 éves 2 ft 10 kr, 2 ft 65 kr, 12 éves 2 ft 40 kr, 2 ft 90 kr, 3 ft 50 kr, 14 éves 2 ft 65 kr, 3 ft 15 kr, 4 ft 20 kr, 16 éves 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr.
Színes fü-lingek 4 éves 1 ft 25 kr, 6 éves 1 ft 40 kr, 8 éves 1 ft 55 kr, 10 éves 1 ft 75 kr, 12 éves 2 ft, 14 éves 2 ft 10 kr, 16 éves 2 ft 20 kr.
Mindennemű téli alsó mellények, nadrágok, harisnyák és egyéb téli cikkek férfiak és hölgyek számára nagy választékban.
Főraktára a legjobb 3/4, 4 és 5 fős szűles amerikai krinolinnak fehér vagy hamuszín darabja 2 ft 50 krtól 6 ftig, vörös 5 ftől 8 ftig.
Színes alsó szoknyák legfinomabbak, darabja 6 ft, 50 kr., 7 ft., 7 ft. 50 kr.
Férfi orvosi tyukszem-írószere egy üvegecske 50 kr.
Es sok egyéb kész fehérnemű cikkek, melyekről az árjegyzék kívánatra bérmentesen elküldetik.
Továbbá ajánljuk nagy raktárunkat rumburgi, hollandi, írlandi, kreasz- és bőrvásznakban a legolcsóbb gyári árakon.
Vászonsebkendők tucatszja 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 7 ft 50 kr, 8 ft, 9 ft, 10 ft, egész 20 ftig.
Törülközők tucatszja 6 ft, 6 ft 50 kr, 7 ft, 8 — 16 ftig.
Színes agyi kanavász vége 9 ft, 10 ft, 11 ft, 12 ft, 13 — 16 ftig

Valóságos vászon-asztalmenü.

Asztalkendők tucatszja 5 ft 30 kr, 6 ft 20 kr, 6 ft 60 kr, 7 ft 50 kr, 8 ft, 9 ft.
Abroszok minden nagyságban hat személytől 24-ig. Asztali készletek 6, 12, 18 és 24 személyre. Legjobb minőségű kőő-czerna csomója 1 ft 20 kr, és 1 ft 60 kr.
Nagy választás ágycikkek, pique és tricót-paplanokból, kávé-kendőkötél és mindenféle vágó cikkekkel.
Raktárunkban vett cikkeknek nagy előnyű szolgál az, hogy minden megvett, az árjegyzék elátott cikkek 14 nap alatt nemcsak kicserélhető, hanem egyszerűen ki nem elégítési esetében az ár vissza is adatik.
Szállítások minden irányban, az ár előleges beküldése mellett vagy utánvétellel gyorsan és legjobban eszközölhetnek, ugyazinte mindennemű megrendelések mostra szerént leghamarabb elkészítetnek.

Kollarits József és fiai.

785 (2—8)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4. szám alatt Pesten 1864.

A dors-máj-olaj használatára fölülleges!

GRIMAULT és TARSÁ

gyógyszerészek

jódtartalmu retek-szörpje

Párisban, 7, rue de la Feuillade.

A párisi kórházak leghíresebb orvosai bizonyították, hogy a szörp fölötti vélemények több egyetemen által igazolhatók a megpróbáltatott; e szörp, a dors-májolaj helyett — melyet jóval felülmúl — a legnagyobb eredménnyel használtatik. Meggyógyítja a bőrbetegségeket, skrofulákat, vér-vízibetegségeket, sápadtságot s a bőr bégnyűdségét, az étvágy-hiányt, s erősíti vértisztítás által a szerveket. Egy szóval: e szörp a leghatásosabb vértisztító szer. A beleket s gyomrot — mint ez közönségesen a hamuszir s vas-iblagnál történő szokott — soha meg nem rohanja; kis gyermekeknek is, kik mirigy bántalmakban szenvednek, a legkiválóbb eredménnyel használható. Dr. Cazenave, a „S Louis” kórház orvosa Párisban, e szörpöt különösen bőrbetegségeknél ajánlja. — Raktárak: Németország nevezetesebb városai minden gyógyszer-tárban.

Magyarországra nézve a főraktár létezik Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél a király-utczában 7-ik sz. alatt 654 (10—24)

Előfizetési felhívás

Falusi Gazda

kertészgazdászati szaklap

1864. évi október—decemberi folyamára.

Előfizetési föltételek.

Buda-Pesten házhoz hordva, vagy postán elküldve:

Negyedévre (október—december) . . . . . 1 ft. 50 kr.
Félévre (július—december) . . . . . 3 „ — „

Tíz előfizetésre egy tisztelet-peldány.

A pézses levelek bérmentes beküldését kérjük.

Folyó évi július—szeptemberi folyammal még szolgálhatunk.

A „Falusi Gazda” kiadóhivatala (Pest, egyetem-utca 4-ik szám.)

GRIMAULT és TARSÁ

gyógyszerészek

vastartalmu szörpje vörös chinahéjből

Párisban, 7, rue de la Feuillade.

Ezen legújabb s kellemesíthető folyadék-gyógyszer, mely eddig szétbontás nélkül nem vala összevegyíthető, két alkotórészt tartalmaz, u. m. a vasat, mint a vér elemét s a chinahéjat, mint az edzőszerek legkitűnőbbjét. Ezen gyógyszer legnagyobb eredménnyel ott használatik, hol az erők ismétli helyreállításáról, s a vér normális állapot-ban hozásáról van szó. Kellemős fiatal leányok halvány arczsínja, gyomor-fájdalmak, étvágyhiány, megromált emésztés, vér-vízibetegség, vér-arvaság, a nők rendellenesége, leukorrhoe stb., mindazon bajok, melyek ezen, Franciaországban egészéget fenntartónak elismert orvosser által gyorsan meggyógyíttatnak, vagy enyhíttetnek. — Raktárak: Németország nevezetesebb városai minden gyógyszer-tárban.

Magyarországra nézve a főraktár létezik Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél a király-utczában 7-ik sz. a. 655 (9—24)

Nincs többé szeplő!

A leghatásosabb szépítő-szer szeplő, májfoltok s pattanások ellen a

LILACÉE PARISIENNE.

Egy tégely, mely 8—10 hétig is eltart, elegendő a legszebb és legtisztább arczbőr előhozására. — Egy tégely ára használati utasítással 3 ft., begöngyölés 20 kr.
Rakhelyek PESTEN: Thalmyer A. és tarsa. — Lueff M. illatkereskedése, Pórfi F. váci-utca 19-ik szám. — Molnar J. váci-utca 20-ik szám. 683 (9—12)

GRIMAULT és TARSÁ

gyógyszerészek

növény-matico-injectiója s matico-tokocska

Párisban, 7, rue de la Feuillade.

Ezen legújabb gyógyító szer, mely a gonorrhoeák gyors és sikeres gyógyítására, anélkül, hogy stricturákat, vagy a belső részekben gyuladásokat okozna, a matico-perui faleveleiből van készítve. Dr. Ricord s a párisi orvosok legnagyobb része, mióta ezen gyógyító-szer feltaláltatott, minden egyéb ilyenmű szereket mellőznek. A belovelés a betegség közvetlen kezdetétől alkalmaztatik, a tokocska minden rögzített s elévült esetekben, melyek a copahá s kúbebamag s más egyéb érecek alapsokra készített belovélés-ekre távozni nem akartak, vértetnek használatba. — Raktárak: Németország nevezetesebb városai minden gyógyszer-tárban.

Magyarországra nézve a főraktár létezik Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél a király-utczában 7-ik sz. a. 656 (10—24)

Pest, október 2-án 1864.

Előfizetési föltételek 1864-dik évre: Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft. Csúpan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. — Csúpan Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokak illetőleg, 1863. november 1-től kezdve: Egy, négyzet hasábjától peti sor ára, vagy annak helye, egyszeri igitásnál 10 krba, háromszor- vagy többszöri igitásnál csak 7 krba számítatik. — Kélföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetések elfogad. Hamburg: Haaseenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Mollien és Jaeger könyvtársok. Bécsben: Oppelk Alajos. — és Pesten: a kertész-gazdászati ügyünknek is. József, 14. sz. a. Bélyeg-díj, kélföld minden igitás után 30 ujkr.

Dudík Béda.

A magy. tud. akademia külföldi tagjairól rendszeresen csak akkor tudunk meg valamit részletesen, midőn meghaláloznak, s valamely itteni barátjuk a vesztéség fölött kesereg. Minthogy azonban Dudík nem annyira közhireért, nem széles tudományosságáért, hanem leginkább azért választott egyhangulag nálunk is akademiai taggá, mivel a magyar történelemhez bő kútforrásokot nyitott; munkáiban, távol minden elfogultságtól, a mi nemzetünkről is méltánylól emlékezett; most sok kitüntetése között magy. akademiai oklevélet igen nagy becsben tartja; a mult nyáron pedig hosszabb ideig fővárosunkban azért mulatott, hogy könyvtáraink gazdag kézirat-tárait kiaknázza és a marosvásárhelyi gyűlésre s onnan hazánk nagyrészebe csak azért utazott, hogy főleg a keveretlen magyar nép szokásait, jellemét, műveltségi fokát, sőt nyelvét is tanulmányozza: — mindazért méltó joggal vezetik be lapunk képes csarnokába azt, kinek neve az akademiai névsorban nemcsak pusztá diszt tesz, de ki munkái által honunk történelmére is nem mindennapi fényt derített már eddig is, s még inkább teendü ezután.

DUDÍK BÉDA.

Dudík Béda Ferencz, a morvaországi historiograph, ki már eddig is hazája története által azt európai hírűvé tevő, született 1815-ben Kojeteinben; 20 éves korában a sz. Benedek-rendű raigerni zárdába lépett, azon intézetbe, mely, mint valódi benediktinus gyarmat, hazájának már annyi jeles történetírót adott. Huszonöt éves korában már a briinni lyceumban az általános történelmet és klasszikai philológiát tanítá. Archaeologiai és éremtani buvárlatai után, melyeket a raigerni apátság gazdag gyűjteményei között tett, történelmi irományaival lépett fel, melyekben távol minden szenvedélytől, részrehajlatlanul, a józan ítézet világánál, tárgyilag — azonban a nélkül, hogy színtelenné válnék, — lelkiismeretességgel, az

olvasó-közönség iránti kellő tisztelettel, elkerülvén minden öntübecsülést, s ovatosan a dícséretben, valamint a gáncsolásban, ellentétbe jött azon túlhajtó mainapi történetekkel, kik a mi malmukra nem való, azt elhamarkodva elítélik, a mi előre csinált véleményükkel nem egyezik, azt tagadják, jól tudván azt, hogy a levágás vagy kerek tagadás sokkal könnyebb, mint a szigorú, komoly, őszinte kutatás.

Nem lehet szándékunk, itt Dudík számos munkáit, melyeket 1848-tól kezdve kiadott, egyenkint felsorolni, azok a német irodalom

Hogyan nyilatkozott Dudík Magyarországra nézve, azt Botka Tivadar is emliti (Magyar Sion II. köt., IV. füzet, 252. lapján), hol szlav ellenének álokmányokon alapuló tévállításaik ellen Dudík nyugodt ítéletét kiemelve, így szól: „Dudík szava e kérdésekben még más tekintetben is fontosabb másokénál, mert őt mint morva hazafit, azon egykori határok védelme, melyek nemzetének a X-dik században politikai meg-szintével, Magyar- és Morvaország közt — a győzők és legyőzöttek közt — beállottak, legközelebről érdekl. Jól esik keblünknek azon tudat is, hogy benne egy komoly, minden szenvedélytől ment, becsületes szomszédot tisztelünk, ki elég bátor, annyi ellenszenv között, az igazság érdekében nehány szabad szót mellettünk emelni.”

Ezen nyilatkozat talán már maga elég, hogy Dudíkot, a magyar akademiai tag, magunkénak is tekintjük; de ő nem is egyes nemzeteké, ő az európai műveltségé, az egyetemes irodalomé. Nem elégegvén meg azt, hogy Svédország királyi és magánlevéltárait lelkiismeretesen átkutatta, és 300 ivnyi okirat másolatokat hozott a morvaországi történelemhez, beutazta Német- és Franciaországot, később Olaszországba, mintegy 60,000 adatot gyűjtött hazája történetéhez, — a fejedelmi német rend okmányait a cs. kir. miniszterium meghagyásából Würtembergben felkutatta és a rend bécsi nagyszerű levéltárát a legrövidebb idő alatt mintaszerűleg rendezte.

El lehet mondani, hogy Dudík Európát a lappoktól a szicíliai szorosig — a világ-sajátóságát, életmódját, szellemi és anyagi gazdagságait tanulmányozta, levéltárakat, muzeumokat, és egyéb tudományos intézeteket vizsgált, s mint ilyen, felül emelkedik a szeszély, a szenvedély, részrehajlás kicsinységén; a fejedelmektől nyert számos

kitintetések, rendjelek, drága ajándékok mellett egyszerű szerzetes maradt, semmiféle hivatal nem vállalt, hogy függetlenségét fel ne áldozza. S valóban csak ily jellemű férfi van arra hivatva, hogy magasztos, tágas szempontjából, érett, higgadt, bátorság által szabályzott ítéletet hozzon, hogy szorosabb hazájának, s a távolabb eseményeknek méltó történetírója legyen.

Kölcsy emlékezete.

(Kölcsy szobra felállításakor Szatmáron, szept. 25. 1864.)

Kit ílhetté égből az eszme,
Es érte küzdölemre lép,
Mosolygva nézvé a keresztre,
Díjúl ha kéri életét!

Kiben a szép forrása rejtve,
S ajkán — ha szól — foly mint malaszt:
Habár a sár gyász-éje rejtse,
Ne félted, ne félted: nem halt meg az! ...

Emlékezet, a multnak öre
Fáklyás kezével megjelen,
S világot áraszt a dicsőre,
Hogy még nagyobb, dicsőbb legyen! ...

Im most is egy század-negyednek
Lebbenve félre fatyol ...
Előtűntek egy szentkép jelen meg,
S eszmék, dalok hosszú eora!

Ah itt van ő, — dicső vezére
Az ujkor eszme-harczinak, —
S lantjának búbajos zenéje
Velünk sir és velünk mulat! ...

Kettős szerep ... mint egy folyónak
Hulláma, mely két ágba fut ...
Homér ma, és Demoszthen holnap!
Melyik kisebb, melyik nagyobb ...

E két szerep jutott tenéked
A végzet utján, Kölcsy! —
Elég volt-e parányi élted
Mindegyikét megfajteni? —

Elég, elég! —
Oh látlak téged
Tusáznai a honügy felett,
Szagatva lánczát, melyet érdekel
Bánós' kezekkel rája tett ...

Hallom, midőn Demoszthenesként
Mennydörge villám-szózatod,
Ébresztgetvén — derítve rá fényt,
Kit hosszú éj elalattott! —

Es im — foganva lőn az eszme
S nyert milliók szívén életet;
S ha bár színe, virága veszte,
Fentartja a honszeretet! —

Ah azt a fát, a melynek ágya
A honfi szív szent földje lett, —
Ne félted, — habár tövige levágva:
Ismét kihajt a tő felett! ...

S kifáradál tán a tusában,
Míg a nemesfa megfogant. —
Ah a muzsák közt nagy hiány van:
Művész kezekre vár a lant!

Es ime fönna, tündéri halmán
A költészetnek látni már! —
Zendül a lant ujjod hatalmán,
Mélyebben, mint a tengerár! —

S miként ha felhők dörgedelve,
Villámot mely villámra hoz,
Majd lenne szellő, mely enyelgve
Simul az est virá'jához;

Vagy mintha titkos, rémes éjben
Felzug a bérczi rengeteg,
S majd völgye néma rejtekében
A kis patak vigan cseveg:

Báj és erő hang- és alakját
Ajkad dalában így leli ...
Nyelvemben mélység és magasság, —
Együtt az Isten — s emberi! —

S mint habgyűrű lomb és virággal,
Mit csábitó körbe von:
Ugy játszik és ragad magával
A hangok árja lantodon ...

S mikép az ár zugó viharja
Kítárja, mit rejt a fenék:
Zengő dalod fölészre csaja
Szívünknek minden érzését! ...

Oh Kölcsy! — veled sírunk mi
A honnak gyászos virágán;
S veled gyulad, veled pirul ki
Arcunk, ha jó egünkre fény ...

Veled zengünk fohászt az égbe,
Ha sorsunk forgó vése hány.
Egy jobb jövődöt esdve, kérve,
A sok ború s vizsály után! —

S ha jobb jövődönk késvé késik
S a kor csak búra bút hozott:
Enyhíthi lelkünk szenvedését,
Fölzendül újra Hymnusod; —

S miként ha balsam cseppje hullna
Szívünkre, úgy üdit e dal ...
Enyészik a jelen borúja
S kín, szenvedés roménybe hal.

Oh Kölcsy! — mint szent talizánt
Hagyád te ezt a dalt nekünk; —
Tudván, hogy a sors zaklat és bánt,
Hogy még sokat kell küzdenünk! ...

De leplet a szív vérsébére! ...
Unneppal ez, — a nemzet! —
Im — a sötét fátyol levéve,
Mely egyik nagy fiát fedé! —

Oltárt emelt a honfi hála,
Fölírva rá dicső nevet; —
Kinek egy üdvö volt: hazája, —
Ki küzdve, dalva érte élt.

Oh hozzuk el, mi drága és szép,
Mi üdvöt ad, mi istenit:
Hon és művészet szent szerelmét,
S tömjén gyanánt gyujtsuk fel itt! ...

S egünk habár borul, sötétül;
A felgyuladt oltári láng
Sugára visszarezeg, — s fényétől
Nagy és dicső leand hazánk! —

Ilyés Bálint.

A vakmerő.

Elbeszélés JÓKAI MÓRTÓL.

(Folytatás.)

Mikor Nisnája Osfornáját bevette az ál-
czár, a piacón egy csodaszép fiatal hölgy
veté magát lábához.

— Kegyelmet, én uram!
A hölgy igen szép volt s egészen a győz-
tes hatalmában. Könyei, felindulása még
csábítóbbá tették.

— Kinek kérsz kegyelmet?
— A férjemnek, ki ellened harcolva,
megsebesült.

— Hogy híják férjedet?
— Charloff őrnagy, e vár volt parancs-
noka.

Egy nemeslelkű hős azt tette volna,
hogy szabadon bocsássa mind a kettőt: le-
gyenek boldogok, szeressék egymást; egy
közönséges ember azt tette volna, hogy fel-
akasztassa a férjet, s megtartsa szeretőnek
az asszonyt; — Pugacseff megölette mind a
kettőt.

Nagyon jól tudta, hogy vannak sokan, a
kik emlékeznek rá, hogy III. Péter czár nem
találta örömét asszony szerelmében. Az
iszonyos hű maradt felvett álarczához.

A lázadásnak szárnyai voltak. Talite-
reva után következett Csernovecsinszkaja, a
honnai várparancsnok a lázadó vezér kö-
zeledtére megfotott, kapitányára bizva a
védelmet.

Nilsajeff kapitány egy lóves nélkül fel-
adta a várat; Pugacseff egy „köszönöm“ szó
nélkül felakasztatta a kapitányt. Nem hitt
az áttérő tisztokban; csak a közkatontát
tartá meg; annak is lenyiratá a haját, hogy
ha szökni talál, s ismét kézre kerül, rá is-
merhessen.

A következő reggelen megadta magát a

lázadónak az utolsó erő, Precsiszterszka,
mely még az ország fővárosa, Orenburg
előtt van; s estére az ál-czár Orenburg falai
előtt állt, harmincz ágyuval és csatakész
hadsereggel.

Es mind ez — tizenöt nap alatt történt.
Kocsenikoff lovász legénye, attól az órá-
tól számított két hét alatt, hogy az elfoga-
tására kiküldött kozákok magával ragadta,
hat várat foglalt el, egy hadsereget sem-
mivé tett s egy másikat előteremtett, s a tar-
tomány fővárosát ostrom alá vette.

Az orosz birodalom városait nagy távol-
ság választja el egymástól; a mig Szent-
Pétervárot határoznak, azalatt Pugacseff
marquis a fél birodalmat elfoglalhatja.

Maga Katalin nevezte el a lázadót Pu-
gacseff marquisnak, s nagyon sokat tréfálta
udvari köreiből a sajtóságos férj felett, kt
nejét, a czárnót vissza vivni készült.

A menyegzői ágy készen is várta: — a
vérpád.

Orenburg kormányzója Reinsberg, még
Pugacseff közeledésének hírére eléje küldé
hadserege egy részével Bilof ezredet, hogy
a lázadót támadja meg.

Az el is indult a vadászatra, de úgy járt,
mint sok oroszánvadász; az üldözött vad
ette meg őt: egész sergéből egy ember sem
tért vissza Orenburgba.

Helyette Pugacseff serege jelent meg a
várkapunál.

Reinsberg nem akarta bevárni az ostro-
mot; legbiztosabb seregit kiküldé Naumoff
őrnagy vezetésével a lázadók megtámadá-
sára.

Az ál-czár engedte őket közelíteni egész
a hegyoldalig, mely Orenburg fölött ural-
kodik; s ott rejtett ágyutölepeiből oly pusztító
tüzelést kezdett ellenük, hogy az oroszok
véres fejjel kényszerültek a várba vissza-
menekülni.

Pugacseff azután leszállt a sikra, s tábornok
ütött a város előtt.

A két ellenség aztán hozzáfogott, hogy
melyik bírja a másikkal a várakozást előbb
megunatni. Pugacseff kinn volt a havon.

Oktoberben Oroszország síkjain már nem
zöldül a fű; sátorok helyett fenyőgalyak-
ból csináltak gunyhókat. Az ostromlottaknak
pedig nem volt mit enni. Az egyiket a fagy,
a másikat az éhség ostromolta.

Utóljára is az éhség volt túrelmetlenebb.
Naumoff újra kitört a várból, s ezuttal
gondja volt rá, hogy a magaslatokat, a
mikről a minap őt lövöldözték össze, most ő
foglalja el. Sikerült neki; útegi rombolva
dúltak a zendülők sorában; hanem egyszerre
Pugacseff megfordította a csatarendet; ko-
zákjaival megtámadta az ellenfél lovassá-
gát. Az megfotott: a győzelem kiesett Nau-
moff kezéből; kénytelen volt ágyúival együtt
maga is menekülni; karddal kezében törve
utat a kozákok sorain keresztül.

Ekkor kezdett Pugacseff is az ostromhoz;
negyvennyolcz ágyuja volt már, azokkal el-
kezdé a falakat lövetni. November 9-éig foly-
vást tüzeltek, akkor rohamra vezénylé csa-
patait. A roham nem sikerült, az orosz hősien
védte magát.

Pugacseffnek rá kellett szánnia magát,
hogy az orosz téli éjszakák hideg csillagos
ege alatt folytassa azt a munkát, a mit el-
kezdett; ellensége kiéhezettetését.

Köröskörül hótól fehér volt már róna és
bércz, a zúmarától fehérek az erdők, mintha
ezüstből volnának, a hosszú éjszakákban át
a hóvilág és az északfény derengett; s e si-
vatag kietlenben egy vakmerő ember álma
ébredt tartá az emberek ezereit; az álom,
hogy ő a minden oroszok czárnejának férje
fog lenni!

(Folytatás következik.)

A gyümölcs eltartása.

Mutatvány dr. Bardocz Lajos ily című dolgozatából:

„Az élelmi szerek eltartása.“

(Folytatás.)

A gyümölcsnek szárított alakban eltartása.

Minthogy a gyümölcsnek természetes
állapotában hosszabb ideig való eltartása
és kezelése, főleg nagyobb mennyiségben,
gyakran igen nehéz és költséges, legtöbb
esetben pedig kivétel: annak egy másik
alakban eltartását találták fel, mely azon
alapszik, hogy a gyümölcsből a rothadás
egyik tényezőjét, a vizet eltávolítják, azaz a
gyümölcsöt megszáritják és ezen állapotá-
ban tartják el.

A szárított gyümölcs a háztartásoknál
nélkülözhetlen élelmi czikk. Az egészséges
embernek izletes és egészséges, a betegnek
pedig czélszerű és könnyű élelmet szolgál-
tat. Ezenkívül a kereskedésben is nem je-
lentéktelen czikket képez, és a gondos mezeti
gazda bő termés idején nem megvetendő
hasznat húzhat belőle.

A gyümölcsszáritás legalábbvaló eljárás
módja abból áll, hogy a gyümölcsöt a nap-
on szárítjuk meg. Önként éretődik, hogy az
csak a nyári gyümölcsnél és csak a nyári
hónapokban történhetik; minthogy később
a nap heve rendszerint nem elég hatályos
arra, hogy a gyümölcsöt kellőképpen megszá-
rítsa. Az alma- és körteszeletek, melyek
nem lehetnek vastagok, czérnára fűzetnek
és így tételnek ki a nap melegének. Azon-
ban az időjárásnak nagyon alkalmasnak
kell lennie, hogy a nap heve által a gyü-
mölcszeletek kellőképpen kiszáradjanak. Leg-
több esetben a mesterséges száritás által
kell segíteni magunkon. Tudniillik a napon
megfotnyadt és bizonyos fokig megszáradt
gyümölcsöt a sütő-kemencében kell meg-
száritanunk, honnan a kenyéret épen ki-
szedjük.

A gyümölcsnek sütő-kemencében szá-
rítása már sokkal könnyebb és czélszerűbb,
mint a napon száritás. Ezt két esetben lehet
eszközölni; vagy akkor, midőn a kenyéret
kemencéből kiszedjük, vagy akkor, midőn a
kemencét különösen e czélra hevítjük meg.
Azon esetben, midőn a gyümölcsöt a kenyér-
sütőtől meleg kemencében akarjuk száritani,
a gyümölcs betevésének mindjárt a kenyér
kiszedése után kell történni. A hántott gyü-
mölcsöt és a csontármagukat, mint szilvát,
barackot, cseresnyét lészán kell a keme-
nczébe tenni, hogy a száritás tisztában,
könnyebben és czélszerűbben történjék. Mi-
nél vékonyabbak a szeletek és minél véko-
nyabb a gyümölcscréteg, annál könnyebb és
biztosabb a száradás. Ily esetben, főleg ha
a gyümölcsöt ismételt ízben megforgatjuk,
egy kemence melege elég a kiszáritásra.

Ha azonban a sütő-kemencét különösen
kell fűtenünk a gyümölcs-száritásra, a ke-
mencét nem szabad annyira hevitenünk,
mint a kenyérsütéshez szükséges, mert kü-
lönben a gyümölcs elégne. A kemence hő-
ségének csak olyan fokkal kell bírnia, mint
milyennel különben a kenyér kiszedése-
kor bír.

Ezen száritási módok azonban nem érnek
fel azzal, midőn a gyümölcs különösen e
végre készítet aszalókban száritattik meg.
Az előbbeni módok fáradságosak és időra-
bók, és rendszerint a szárított gyümölcs sem
oly jó és nem bir azon kinézéssel, mintha a
száritás aszalóban történt volna. Ezenkívül
az előbbeni módokon a száritást sem lehet
oly nagyban üzni, mint aszalóban.

Mily szerkezettel kell egy czélszerű gyü-
mölcs-aszalónak bírnia, arról a jobb gazda-
sági könyvek kellő felvilágosítást nyújtanak.

A különböző gyümölcsfajok száritásánál,
hogy a munka jól tüssön ki, némi vigyázat
szükséges.

Az alma és körte vagy egész darabok-
ban vagy szeletekben száritattik meg. Egész
darabokban csak oly fajok száritatnak, me-
lyek nem bírnak túlságos nagysággal e
czélra. Az egész gyümölcs száritott alakban
is becsesebb és keletőbb, mint a feldara-
bolt. Az egész darabban száritandó alma,
mielőtt meghántatnék, egy e czélra készített
vassal, mely a rostalyuggatóhoz hasonló,
keresztályukasztatik, hogy a gyümölcsből
a magház kiejtessék. A vas egy kis ujj vas-
tagságu kerek lyukat fur az almán. Az
átlyukasztás igen könnyen és gyorsan me-
gyen véghez. Az almát egy deszkára tesszük,
a vasat annak virágára illesztjük és a ma-
házat egész a nyélig keresztályúgjuk. Az alma
ezután meghántatik az aszaló lészára rakatik
és a már készen kihevített aszalóba tételik.

Ezután szükséges, hogy a maga idejében
mind a gyümölcsöt megforgassuk, hogy a
száradás egyformán történjék, mind a lészá-
kat megcseréljük, tudniillik a nagyobb hő-
ségben levőt a kevésbé forró helyre, és a
kevesbé forró helyen levőt a melegebb
helyre tegyük, hogy a száradásnak egy idő-
ben legyen vége.

Mindez a körte aszalására nézve is áll.
Itt csak azt kell különösen megjegyeznünk,
hogy a körteszeletek nem lehetnek oly vas-
tag rétegekben a lészán, mint az almásze-
letek, és hogy a körtét nem szabad esontke-
ménynyé aszalunk, hanem csak annyira,
hogy a gyümölcs száritott állapotában is
némi puhasággal bírjon, hogy több erő és
nedv maradjon benne.

A szárított cseresnye és meggy igen
izletes élelmet szolgáltat. Ha ezen gyü-
mölcsöt úgy akarjuk megaszalni, hogy azok
erőtjeljesek legyenek, jó kinézéssel és színnel
bírjanak és sok éven át eltarthatók legye-
nek, némi vigyázatra és ügyességre van
szükségünk. A kemencét eleinte nem sza-
bad nagyon mehevitenünk, mert különben
a gyümölcs kirepedez és belőle sok lé kifoly.
A tüzet akkor kell nagyobbítanunk, midőn
a gyümölcs ránczosodni kezd. A meggyet
és cseresnyét nem kell az aszalóban addig
tartanunk, míg teljesen kiszárad, hanem ki-
száradása második részét a napon és szabad
levegőn kell eszközölnünk. A gyümölcs te-
hát midőn megránczosodott ugyan, de a
ránczok még kerek és nem élesek, az aszaló-
ból kivendők, más lészára terítendő
és a napon és levegőn száritandó meg. A
gyümölcs ily módon megtartja jó nedvét,
kissé puha marad és sok évig él. Az asza-
lóból kivételnek akkor kell történni, midőn
a tűz még le nem szakadt, tehát midőn a
gyümölcs még forró, mert az különben szép
fényt elvesztené és meghalványulna.

A szilva, barack és birs száritása is kü-
lönös ügyességet igényel. A megszáritandó
szilvának (a magvaváló szilvának) jó faj-
nak, nagy szeműnek és érettnek kell lennie.
Ezenkívül oly gondos kiválogatás szükséges,
hogy közte egy féregette se legyen. Azon
magvaváló szilva, mely még ágn megrán-
csosodott, aszalt állapotban a legizletesebb
élelmet szolgáltatja, és az ilyent könnyebb és
gyorsabb is megszáritani, mint a kevésbé
érettet.

A szilva száritása legczélszerűbben
aszalóban történhetik. Itt is arra kell vi-
gyáznunk, hogy eleinte nagy tüzet ne rak-
junk, nehogy a szilva vagy kifakadozzon,
vagy felpuffadjon, vagy épen elégjen. To-
vábbá az egyes gyümölcsöket gyakrabban
meg kell forgatnunk és kezünkkel jól össze-
elegyitenünk. Ha azt akarjuk, hogy a szá-
ritott gyümölcs szép fénylő színnel bírjon,

és úgy kell vele eljárni, mint a cseresnyével.
Tudniillik nem a kemencében kell hűlni
hagyni, hanem még forró állapotban ki
kell venniük s a száritás többi részét a na-
pon kell eszközölnünk. Ellenkező esetben a
gyümölcs kékes és halvány lesz.

A barack szinte megszáritható és ki-
tűnő izü élelmet szolgáltat. A megszáritás-
nál itt is arra kell vigyáznunk, hogy a tűz
eleinte mérsékelt legyen.

A birs száritása igen könnyű. A gyü-
mölcs meghántatik, vékony szeletekre va-
galdatik, az aszalóra tételik, és mint a többi
gyümölcs megszáritatik, csak nem nagyon
keményre. — A szárított birs, mint tudjuk,
más szárított gyümölcs közé elegyítetik s
úgy fogyasztatik el. Ha csak néhány sze-
letek adatik is belőle az aszalt szilvához és
más gyümölcshöz, ennek igen jó izt köl-
csönöz.

A gyümölcs száritása Franciaországban.

Franciaországban a gyümölcs száritására
minden időben különös gondot fordítottak. In-
nen van, hogy ezen ország Németországba s
más tartományokba is nagy mennyiségű szá-
ritott gyümölcsöt visz ki évenként. Nem
tesztünk tehát hiábavaló fáradságot, ha az itt
használt módszer megismerkedünk.

E tárgyban írja *Ysabeau* „Maison rustique“
című műve 5-dik kötetében, hogy a nyomott
körte elkészítése nagyon gondos bánásmó-
dot kíván. Azon körtefajok, melyek az ősz-
szenyomásra legalkalmasabbak: az angol
vajkörte, a rheimsi rousselet és a száraz már-
tonkörte. E gyümölcsök az említett czélra
kevésbé teljes érettségük előtt szedetnek le,
gondosan meghántatnak, anélkül, hogy a
szár a gyümölcstől lementessék. Azután
sűrűn egymás mellé felfelé álló szákkal,
fülekkel ellátott, nagy, de nem igen mély
agyag tálkba rakatnak, míg ennek feleke
egészen be van lepve. Erre egy második,
harmadik s további réteg rakatik, de oly
vigyázattal, hogy a szárok le ne törjenek.
A tál kellő megtöltése után egy pohár víz
töltetik a körtékre, hogy a legalsók a tál
fenekéhez ne ragadjanak, s a lehántott héj-
jal az egész körtegyala beborítottatik, miáltal
a gyümölcs kellemes izt nyer. Az ekképen
elkészített tálak kenyérsütés alkalmával, a
kenyértésztával egyidejűleg, a kemencébe
tételnek s onnan a kenyérral együtt kiszé-
detnek. Ezután a héj a körtékről eltávolít-
tatik, ezek a tálból egyenkint kiszédetnek,
aszaló-lészákra rakatnak s a kemencébe
megint betételnek; a tálban maradt lé pe-
alkalmas helyre eltételik.

Tehetné ugyan azt is ember, hogy a
kemencét külön fűttené e czélra. Ez azonban
egy részt hiábavaló költséggel járna, más-
részt meglehetősen nehéz volna azon meg-
kivántató hőmérséket eltalálni, melylyel a
kemence azon időben bír, midőn abból a
kenyér kiszédetik.

A körte következő napon ugyanazon
lészán megint a meleg kemencébe tételik,
melynek oly hőmérsékkel kell bírnia, mintha
a kenyér abban a pillanatban szedetett volna
belőle ki. Erre a gyümölcsök oly szilárd-
got nyernek, hogy azokat ujjainkkal egyen-
ként összenyomhatjuk, hogy azoknak ezáltal
azon ismeretes lapos alakot adjuk, honnan
elnevezésük származik. Ezután a gyümöl-
csöket száruknál fogjuk és egyenkint az el-
tett körteléhez mártjuk; erre megint a lészára
rakjuk, olyképen, hogy azon lapos oldaluk-
kal fekvő sűrűn egymásmellett legyenek, és
a kemencébe tesszük. Végre a következő
napon megégyezik a kemencébe tételnek,
hogy kellőképpen megkeményedjenek, s evel
a száritás be van fejezve. Ekkor a gyümölcs
fényes, barnapiros színnel bír, husa tömött,

édes, és utóasználtnál vagy minden megkészítés nélkül, vagy becsinálva használható.

Párisban az efféle nyomott körtének fontja 30—40 krajczáron árulatik, holott azon mennyiségű nyers körte, melyből egy font nyomott körte készül, 10—15 krajczáron megvehető. A nyomott körte bepakolása négyzetű ládába történik, melyekbe az egyes rétegek egy irányban igazított szárrakkal szorosan rakatnak egymásra, és figyelem fordítatik rá, hogy a gyümölcs a láda beszegzésénél zuzást ne szenvedjen.

Ehhez hasonló módon minden kemény húsi almafajok is megaszalhatók, különösen pedig a szürke reinitte almák és a Franciaországban és Belgiumban rövidszáru almák neve alatt ismeretes fajták. Ezek aztán nyomott almáknak nevezetnek. Minthogy pedig az almák a mérsékelt melegnél való lassu száradás alatt levét magukból nem bocsátanak: azok elkészítése könnyebb és kevésbé alkalmas, mint a nyomott körtéké. Ha az almák félig megszáradtak, ujjaik között laposra nyomjuk, hogy a lapos hagymához hasonló alakot nyerjenek. Ha azokat ezután a kellő fokig kiszáritottuk, szivacszerű, többé-kevésbé papírossal béleltetnek ki, és így szállítatják ide s tova. A bepakolás ép úgy, egymásra rakott rétegenként történik, mint a nyomott körténél.

A csekélyebb minőségű alma és körte hántatlanul szeletekre vagdaltatik, s a kenyér kiszülés után két vagy három ízben a kemenczébe tétetik.

Hogy a szárított gyümölcs jól és több ideig elálljon, mint említők, már a szárításnál többféle vigyázattal kell lennünk. A szárított gyümölcsöt nem lehet meleg állapotban eltennünk, főleg zárt tartályokba, mert különben könnyen megromlanék. Szükséges tehát, hogy azt eltevés előtt ne csak hűlni hagyjuk, hanem egy szellős és száraz kamarában kiterítsük és ott 6—8 napig száradni hagyjuk. De arra is ügyelettel kell lennünk, hogy a különféle fajú gyümölcsöt össze ne elegyítsük, hanem mindeniket külön kezeljük.

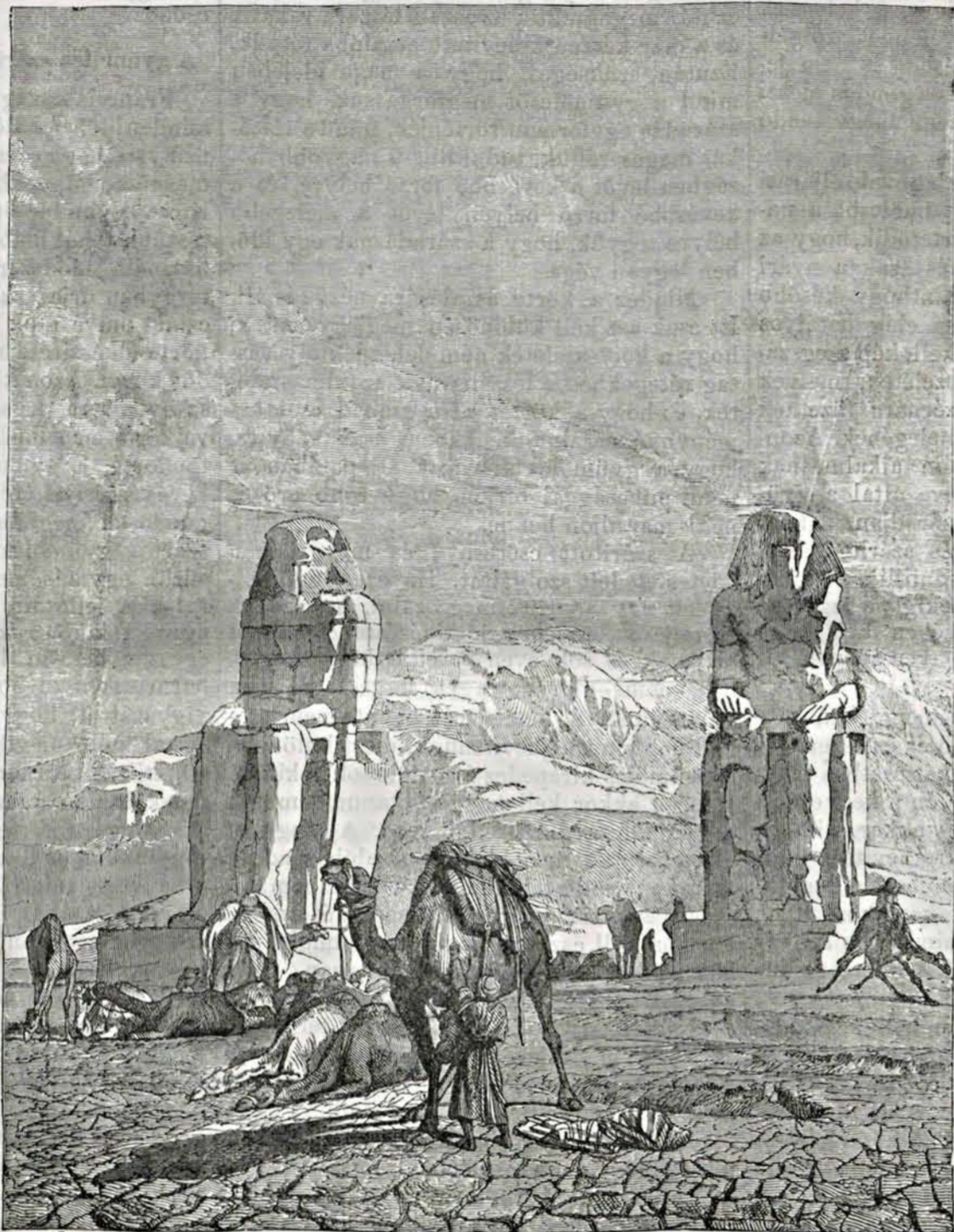
Az eltartásnál nemcsak arra kell néznünk, hogy a gyümölcs portól, az egerek, patkányok s más efféle pusztító állatok beszennyezésétől biztosítva legyen: hanem arra is ügyelettel kell lennünk, hogy nagyon ki ne szárdjon, és dohos vagy más kellemetlen

szagot magába ne vegyen. E célból tehát legezészerűbb, ha a szárított gyümölcsöt tiszta hordókba, vagy ládába, vagy szalmából font kosarakba pakoljuk és száraz, tiszta kamarában tartjuk.

Ha azonban az egyik vagy másik elővigyázat elmulasztása mellett megtörtént volna, hogy a gyümölcs vagy megpenészedett, vagy megfégésedett: úgy e bajon úgy segíthetünk, ha azt rövid időre meleg kemenczébe tesszük. (Vége következik.)

Egy város romjai s a Memnon-szobrok.

A tudományban és művészetben most oly kevéssé jelentékeny szerepet játszó Egyiptom, évezredek előtt a műveltségnek oly fokán állott,

A Memnon-szobrok Egyiptomban.

mely még az utókor előtt is csodálat tárgya maradt. Virágzó városai közt Theba volt egyik legkitünőbb, melynek bálmatra méltó romemlékeiről következőleg emlékezik meg egy utazó:

Négy napig laktunk a száz kapuval bíró Theba romjai között, s így elég időnk volt otthonossá lenni a sphinxek, szobrok és oszlopok e rengetegében.

Hajónk az óriási város romjai közt támadt falvak egyikénél, Lukeornál vetett horgonyt. Itt két éjet töltöttünk, a harmadik nap estéjén azonban podgyászainkat tiz tevén Karnakba, a Nilus balpartján Luksortól északi irányban félórai távra fekvő faluba vitettük és ott ültünk sátorunkban.

A nappali fáradalmak után oly jól esett az álom, hogy még a skorpiók sem tudtak bennünket háborgatni; de reggelre kelve mindig újabb és újabb meglepetés várt reánk, mert körülöttünk minden tárgy, nagyságra és alakra nagyon különböző mindattól, a mihez az európai szem szokva van. Most kezdtem érteni azon regét, mely

azt mondja, hogy az ós egyiptomiak hajdan óriásokból állottak, kiknek csak egy pálczával kellett megérinteni a sziklákat, hogy azok tovább mozduljanak.

Ez ó város legnagyobb nevezetessége az Ammon-templom, óriási rommaradványok azon egyszerű épületből, melyhez a Faraók királyságának egész története van csatolva. A falakon és oszlopokon millió alak és név jelzi azon királyok neveit, kik hatalmukat, fényüket és pompájukat e templom nagyságával és szépségével, az utóvilágnak tudtul akarták adni. Úgy látszik, hogy I. Sesurtesen, a harmadik évezredben Krisztus előtt, volt e templom alapítója, s Amosis és Thutmosis megnagyobbították. Sethos és nagy híru fia II. Ramses, a kit a görögök Sesostrisnak neveznek, építette azon egyszerű oszloposarnokot, melynek párja a világon nem volt és nem is lesz. Ez óriási palota épén áll, mintha tegnap végeztek volna be, ha ugyan hihető volna, hogy korunkban pusztá eszméért ily óriási eszközöket használjanak föl. Ez oszloposarnok a legóriásibb mű, melyet eddig az emberi erő és művészet alkotott, s azért a szemlélőre oly hatást gyakorol, mintha egy magasabb hatalom, nem pedig hozzá hasonló emberek műve előtt állna. Mit használ elmondani, hogy párisi mérnökök kiszámították, miszerint ennek belsejébe a párisi Notre-Dame templom egészen beférne; hogy 134 oszlop tartja a kőfedézetet, mely 164 láb magas és 320 láb széles tért fűd el, s a mint egy ott járt utazó kiszámította, a középoszlopok mindegyike 36 lábnyi körületű?

E számbeli adatok után még a legelőkelőbb képzelet sem tudja maga elé állítani azon hatást, mely itt mindenkit, akarva nem akarva, büvös hatalmába ejt. A templomokhoz és a Faraók palotáihoz óriási sphinxek sorai vezetnek. Benn az udvarban óriási oszlopok, mint örök rabszolgák, emelik a királyi palota kőszirtét, melyet ezer év múlva is fognak emelni. Az ünnepi csarnok oszlopala és boltozata az egyiptomi istenek tarka sorával s az áldozók csoportjaival van ékesítve mindenütt.

De mit beszélnek ez alakzatok, melyek csak csodálatot keltenek a szemlélőben? Theba falai nem egyebek, mint változatlan nyitott lapjai a történet könyvének, melyeket ezredévek sem pusztíthattak el.

A Sethos által épített csarnokban látjuk például, a mint Armenia nagyjai ajándékokat hoznak Egyiptom királyának, mondván: „Te otyan vagy mint atyád, a nap; életet osztanak pillantásaid!” — Tovább ugyanazon királyt látjuk harczra kelnit; a mint a hadból győzelemmel s zsákmánnyal rakva visszatér, s néptől üdvözölve gazdagon megajándékozza azon isten házat, kinek győzelmét köszönheti véli. A fölíratok és arczok mutatják, hogy a syrek és amalekíták ellen folyt e háboru. Több alak, különösen a király lovai, ma is szépeknek mondhatók. Kevesbbé dacoltak az idővel azon festmények, melyek a nagy Ramses harczait tüntetik elő, ki hadával a félvilágot meghódította. Ezeket a szikés, melylyel Thebe földé telve van, az Ammon-templomban megromtotta; de a Faraók legnagyobbikának hőstettei annál szebben, annál költőiebben vannak ábrázolva a Karnaktól délre alig félórányira eső Luksorban, mely ábrázolatokat „Egyiptom Iliásá”-nak neveztek el.

E templomot Ramses minden utóda, sőt ha a még látható fölíratoknak hinni lehet, a Ptolemaeuskok és a római császárok közül is többen nagyszerű építeték és ékítették. Mint a mai napig is fennálló kapuk, oszlopok, sphinxek, obelisek, szobrok és kőfalak mutatják, e hely elpusztulása előtt közel négy millió négyszög lábnyi tért foglaltatott el.

A luksori templom, — a nagy III. Amnophis műve, kit a görögök Memnonnak neveznek, — a karnaki Ammon-templomnak nagyszerűségben és szépségben keveset enged. Ajtajához 600 sphinx hosszú sorától környezett uton jut el az ember, melyeknek fejait nagyrészt letörte a várost elpusztított földrengés. A templomját előtt két magas obelisk áll, a fal oldalán pedig belől, tisztán látni a nagy lyukakat, melyekbe az óriás ajtókat tartó sarkok illesztve voltak. A luksori oszlopcarnok is képekkel van borítva.

Karnak és Luksor romjainak nevezetességeit átvizsgálva, ötödik nap a Nilus másik partjára evezünk. A folyó épen apadóban volt, a vizelése oly csekély, hogy közepén apró szigetek emelkedtek, melyeken krokodilok sülkereztek a napon. Míg a folyam keleti partja az arab határokig termékeny síkságban terül el: addig a nyugati parthoz közel a libyai hegylánc emelkedik; de ezt a partot is a templomok hosszú sora foglalta el, s e rész a régiék Memnonjának, vagy diszépítőményeknek neveztek el.

Pompás látvány volt, a mint a lenemő nap sugarai a kevélyen föl-magasló obeliszkek hegyén s a pálmák lombkoronáján visszaverődtek, míg a roppant épületelemek alját szürkés homály kezdte körülölelni. E parton van a többek közt azon épület, melyet a görögök Osymandyas sirjának neveztek. A halottak hajlékában most élő emberek kezesnek menekülést a szél, zivatar és az adóbehajtó hivatalnokok üldözései elől. Távlatban a sikságon állnak az ugnevezett Memnon-szobrok, melyek a hajdankorban oly nevezetessé lének, míg a libyai hegylánc sziklái emelkednek a háttérben.

E szobrok a hajdankorban mesés bálmat tárgyai voltak. Az egyiket, a mely északra fekszik, „beszélő szobornak” tartották, s hozzá temérdek regét kötöttek. E szobor, a mint kiszámították, fejtől a lábáig 45 és fél láb magas. A tőle egészen külön álló talap 13 láb 7 hüvelyk, mely alá még 3 lábnyi lépcsőzet volt helyezve. Így a szobor egészben véve 60, a Faraók királyi koronájával, a psineussal együtt pedig, — melyet bizonyosan fején viselt, — 70 láb magas lehetett. Nagyságáról kellő fogalmat nyújtunk, ha megmondjuk, hogy lába 10% láb hosszú, s hüvelyk-ujja oly vastag, mint egy jól megtermett férfi combja. A kemény mészevgyűlék, melyből a szobor készült, ezer repedést mutat, s fölületét az idő pusztítása annyira meglyuggatta, hogy tajtközbe hasonló.

Miként szállították ide ez óriás tömegeket; még mi is alig vagyunk képesek fölfogni, kik napjainkban már a gőz hatalmát is ismerjük. Egy szeretetre méltó angol mérnök egy okoskodik, hogy óriási lápokon hozták oly alkalommal, midőn a Nilus rendkívül megáradt. Lehet hogy igaz van. Annyi bizonyos, hogy a Nilus áradása a szobor alját minden évben vízbe borítja.

A görögök e szobrot a Trójánál elesett, s

Homer által megénekelt Memnon szobrának, Eos a hajnal fiának tartották s a következő mondával hozták kapcsolatba: „A mint a rózsás ujj. Eos, a hajnal, az égen megjelen, a Memnon szobor sziklamelle édes hangokat ad, mintegy a fia a szelíd anyának, üdvözletül; és Eos, a ki fia kora elhunytát sajnálja, annak üdvözletétől megüdvülva, a szeretet könyvet hullatja rá: a harmatot.”

Bármily szép is e monda, történeti alapja nincs, s a buvárkodások azt mutatják, hogy az északi szobor nem Memmont a hajnal fiát, nem a trójai szövetségest, hanem III. Amnophis királyt ábrázolja. Ezt a görögök közül is tudták némelyek az egyiptomi papoktól, de a száraz valónak nem akarták áldozatul ejteni a szép csalódást.

A mi a szobor beszédét illeti, arról a következő adatok szólnak. A szobor feje 27 évvel Krisztus előtt egy hatalmas földrengés alkalmával lehullott az óriási válláról. Husz évvel később Strabo Egyiptomot meglátogatván, azt írja, hogy a szobor mellett hallott ugyan valami hangot, de hogy azt a kő vagy pedig társainak egyike adta-e, nem tudja bizonyosan. Beszélő tulajdonságáról különösen Néro alatt lett híressé, s erről több akkori író is említett tesz. Hadrian sajtófülével hallotta; de a mint Septimius Severus fejét ismét helyreállította, a szobor elnémült; így híre csak 250 évig tartott. Ezen is látszik, hogy a

tekintetben felülmulta azon nagy várakozást, melyet ezen ünnepélyhez kötöttünk. — Mint legörvendetesebb mozzanat, azon rendkívüli érdekesség emelendő ki, melyet nemcsak a város és környék, hanem az egész megye, sőt a szomszéd megyék lakossága is tömeges megjelenése által tanúsított. S nemcsak az ugnevezett értelmiség, hanem a köznépi földmives osztály is. A szatmáriak alig győzték befogadni a sok vendéget.

Az emlék a nagy diacón áll, arcczal a megyeház felé fordulva. Legálja egy nagy koczka, ezen egy sugár oszlop szürke porosz márványból, az oszlop tetején pedig a mellszobor, carrarai márványból, melynek gyönyörű tisztasága némi kárpótlást nyújt a nem épen hú vonásokért. A mellszobor óriási mérvű s az egésznek magassága, talpától kezdve, 19 láb. Koczkatálapzatának északi oldalán, szemben a megyeházzal, olvassuk:

Kölcsy Ferencnek.

MDCCCLXIV.

Keleti oldalán a székesegyház felé:
Hass, alkoss, gyarapíts
S a haza fényre derül.

Dél felé:
Isten, áldd meg a magyart.

Nyugatnak:
A haza minden előtt!

Az ezeket, melyekbe a szobor került, Szatmár megye s némely szomszéd megyéliek lelkes adakozásai teremtettkék elő; s annál fájdalmasabban esik megjegyezniünk, hogy a dugaszdag K. gr., a különben oly sok érdemű honf, ezen adakozásokban nem vett részt. Az ügyet a szatmári megyei gazdasági egyület veven kezébe, annak erőlyes előmozdítása s sikeres végrehajtása, különösen a buzgó s fáradhatatlan Gyene Károlynak köszönhető.

A város már tegnapelőtt, szombaton, pezsgő életet mutatott s ün-

nepi szint öltött. A gazdasági-, nő- és egyéb egyletek e napra kitűzött közgyűlése s az ekeverseny nagy mozgásba hozta a lakosságot. Este, a fényesen kivilágított s válogatott közönséggel megtelt színházban műkedvelők három kis vígjátékot adtak elő; ezen előadás jóvedelme szintén a szobor költségeinek fedezésére levén fordítandó. A házakról, kivált a téres szép piacon, s a középsületekről szintugy, mint a magán lakokból, számtalan zászló lengette a nemzeti színeket.

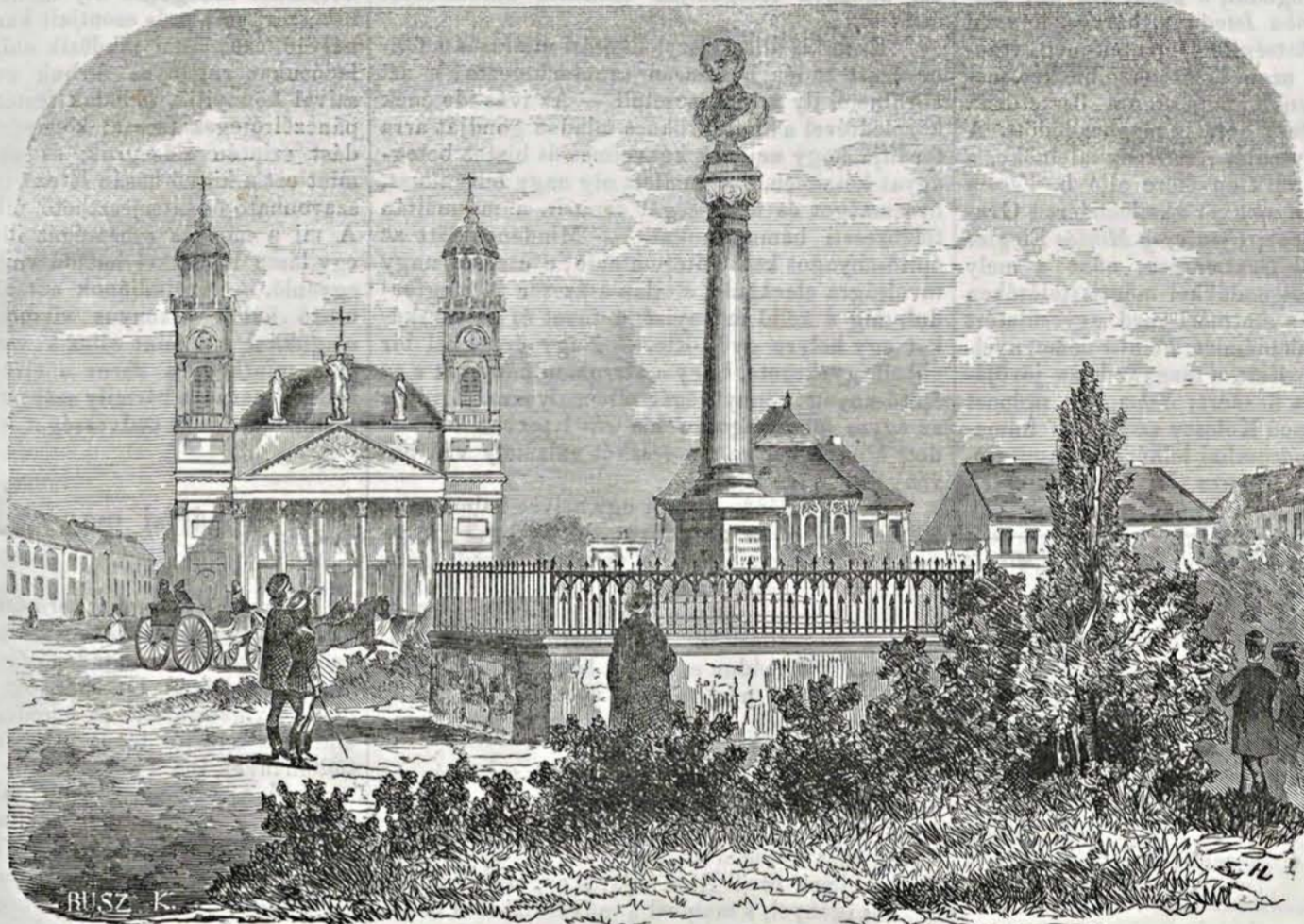
A város minden bejáró utcájára végén ügynökök voltak föllálítva, kik az este haladtával mind sürribben érkező vendégeket fogadták s elszállásolták. A magyar akadémia küldöttei, Greguss Ágost, s a távol Nürnbergből jött Flegler Sándor s rendező-bizottság elnöke, Gyene Károly, vendégszerető házánál szállásoltattak el s minden részről a legelőkelőbb figyelem és sziveség tárgyai voltak.

A mi magát az ünnepélyt illeti, az vasárnap délelőtti tíz órakor kezdődött. A szobor előtt néhány ölnyi távolságban egy sátor volt díszesen föllálítva, e sátor mek az emlék közt a szónokok számára egy emelvény, az emelvény körül székek és padok, de a közönség legnagyobb része számára csak a négyzetű piac szabadon hagyott nagy tera. A szatmári gazdasági egyület, a megyében levő négy negyület, a szomszéd szabolcai ga.d. egyület, a czehek stb. testületileg jelentek

A Kölcsy-ünnepély Szatmáron.

Szatmár, sept. 25.

A megye és haza nagy fia, Kölcsy Ferenc szobrának ünnepélyes leleplezése tegnap ment végbe, s az eredmény teljesen igazolta, sőt több

Kölcsy emlékszobra Szatmár főpiacán

TÁRHÁZ.

Irodalom és művészet.

** (Becsés emlékiratok.) Báró Jósika Miklós jelenleg emlékiratokat dolgozik. A munka Heckenast Gusztáv kiadásában nem sokára sajtó alá kerül.

** (Sz.-László király arcképe.) Liszt Ferenc közelebről becsés küldeményei lepte meg hazáját; ugyanis Pestre küldé Sz.-László király Rómában levő eredeti arcképének hű másolatát. A kép Salvi, olasz festész műve, s 14 napig kiálltva lesz a képzőművészeti társulat helyiségeiben.

** (Liszt Ferenc legújabb tanítványa.) Ifj. Bertha Sándor fiatal zenész hazánkhat Liszt Ferenc meghívta Rómába, hogy ott a nagy mester közvetlen közelében folytathassa zenészi tanulmányait. Minthogy Liszt Weimárból elköltözése óta nem foglalkozik tanítványok kiképzésével, ez a fiatal művész mindenesetre nagy kitüntetés.

** (Haydn, a híres zenésztanító zongorája.) melyen a többiek közt a „Teremtést”, „Évszakot” komponálta, jelenleg, — a mint nekünk írják, — Győrött van és eladó. Egy ottani lakos fölkérte a nemzeti múzeum igazgatóságát, hogy ilyen kincsset ne engedjen kivitetni a hazából; ennek itt, a mi múzeumunkban van igazi helye; onnan azonban — fájdalom — azon értesítést nyerte, hogy eme nemzeti intézetünk nincs oly kedvező anyagi helyzetben, hogy csupán kezeletli tárgyért áldozatot hozhassa. — Így a mi nemzeti intézetünk anyagi körülmények miatt megtenni nem bír, egyesek áldozatkészsége pótolja ná!

Egyház és iskola.

** (A kaposvári gymnasium megnyitásának ünnepélye) e hó 5-ikén fog végbenemni, mely alkalomra az ünnepélyi programja a következőleg van megállapítva: Délelőtt 9 órakor rövid ideig tartó igazgató-választmányi gyűlés, 10 óra előtt kezdődik a közéleti, ismerkedés a gymnasium épületében, honnét 10 órakor mozdulni kezd a bevonulás isteni tiszteletre. A templomból a gymnasium épületéhez vonul vissza ünnepélyes rendben a gyülekezet, hol Somssich Pál beszédet tart, előadva a gymnasium történetét 1812-től fogva mai napig. — Délután 1 órakor 300 terítékre ebéd, mely mellett a felköszöntések híhetőség nem fognak hiányozni. Estve táncvizsga.

** (A losoncai hely. hitv. templom felszentelése) szept. 18-ikán történt meg. Az ünnepély napján az igen nagy számú közönség, közte ft. Török Pál superintendens, a debreczeni, nagykőrösi, kecskeméti, miskolci stb. egyházak küldöttei — a templomba, mely felszentelendő volt, már fél tízre összegyülekezett, s dacára annak, hogy az egyház jó tágas, a buzgólkodók igen nagy része kivül volt kénytelen átjatszkodni. A szertartás nagyszerűségét, mely igen legnagyobb egyszerűsége által tűnt ki, emelte ft. Nagy Mihály komáromi lelkész s dunántúli superintendens velő alkalmi beszéde, kinél a 77 év dacára az erős érthető hangot méltán leheté bámulni. A felszentelés után a már felszentelt egyházban az urnak szent vacsoráját sokan vették magukhoz. Délután két órakor következett a valóban gazdagon s bőven rendezett, s mintegy 450 terítékű ebéd, mely alatt széles jókedv uralkodott. Estve nagyszerű táncvizsga tartottat a kaszinó könyvtár javára, mely 1861-től nem látott sokasággal töltö meg a ternet, világos virradtig tartott s 300 ftot jövedelmezett. Másnap superintendenciális gyűlés tartott.

** (A m. kir. állatgyógyintézetben) a most következő 1864. ki tanév okt. 10-én nyílik meg. Az állatgyógyászati tanfolyam tart két éven, vagyis 4 féléven át; az előadások magyar és német nyelven tartatnak. A felvételt kívánó köteles magát legalább is az elemi iskolának jó sikerrel bevégezéséről kimutatni. A felvételre megszabott életkor a betöltött 17-dik év; ennél fiatalabb nem, de idősebb felvehető. A beiratás a m. kir. állatgyógyintézet irodájában okt. 1-től egész 16-ig történik.

** (Üstönkönyök magyar joghallgatók számára.) Néhai dr. Vaisz József, udvari ügynök alapítványa után, az 1865-ik évre tíz 300 forintos ösztöndíj osztandó ki, melyekre csak a bécsi egyetem állam- és jogtudományi osztályainak magyar hallgatói bírnak igényvel. A jutalomdíjazottak a magyar magán- és államjog hallgatására kötelesek.

** (A székesfehérvári új zsinagógát), mely Szász Ferenc ottani építőmester terve szerint épült s mintegy 60,000 frtba került, — szept. 23-ikán délután szentelte föl Lőwy Lipót a szegedi főrabbi, a ki ez alkalommal jeles magyar beszédet tartott. Az új zsinagoga igen díszes s az orthodox hitközség használatára készült.

Ipar, gazdaság, kereskedelem.

** (Betiltott vásárokr.) Az uralgó keleti marhavész miatt Csákovára városban, Temes megyében, és Tapolczán, Bács-Bodrog megyében, valamint egész Torontálmegyében a szarvasmarhavásárok megtartását a vész tartama idejére további intézkedésig betiltották.

** (Borárverés Neszmélyen.) Miután legtöbb ausztriai tartományban, még Magyarország több városában is, úgy a vendéglőkben mint a borkezeskedésekben, a „neszmélyi” név alatt idegen, néha megromlott borokat is adnak: ennél fogva a neszmélyvidéki borásztársulat elhatározta, hogy — egyszerűről hasonló helytelenségnek eleje vé tessék, másrésztől hogy a fogyasztó közönségnek úgy, mint a vendéglősöknek oly városokban, hol a neszmélyi bort, mint nemes italt méltányolják, alkalmat nyújtsen első kézből, azaz közvetlenül a termeszto pinczéiből valódián és hamisítlanul megszerezhetni, — évenként Neszmélyen borárverést rendez, az e célra kiválasztott bizottság vezetésével, mely alkalommal csak valódi és tartós finom hegyiborok adatnak el, úgy lepecsételt palackokban, mint kisebb és nagyobb hordókban, árverés útján. Az árverésre megjelenő utasok részére, kik a déli vasut vonattal Ujözönyre, vagy gözessel Duna-Almásra megérkeznek, úgy az ottani, mint a Duna-Almástól egy negyed óra távolságra neszmélyi vendéglőházban több szobát fognak készen tartani. Az ideai árverés október 4-én reggeli 8 órakor lesz.

Közintézetek, egyletek.

** (A Kisfaludy-társaság) szept. 28-án tartott gyűlésén Arany János igazgató azon levelet mutatta be, mely a társulatot a szatmári Kölcsey-ünnepre meghívta. A társaság sajnálkozva értesült, hogy a meghívó levél részint hiányos, részint nem közvetlen címzés folytán, némileg későn jutott a társaság kezei közé, midőn — különben is szünidőt tartván — az ünnepélyen való képviseltetése iránt nem intézkedhetett úgy, a mint óhajtott volna. A Kisfaludy-társaság kijelenté, hogy hasonló hazai ünnepek megülésében mindenkor tevékeny részt oajtt venni, egyedül azt kérvén, hogy az illető ünnepek tervéről mindig ideje korán tudossággal. — A gyűlés egyebek közt a jövő nagygyűlés előkészületeiről levén szó, az alkalommal Lőwy József Kazinczy Gábor fölött, Tóth Lőrincz pedig Fay András fölött fog majd emlékszedet tartani.

Közlekedés.

** (A pesti postapületek) a nádor-utczába helyezik át. E terv ellen több pesti polgár folyamodványt készült beadni a postaigazgatósághoz, egyik indokul hozván föl, hogy Bécsben úgy, mint Berlinben, Párisban és Londonban a posta mindenütt a belvárosban van. E célra a város-háztéren levő Müller-féle házat állítják legalkalmasabbnak.

** (Olcsóbb levélzállítás.) A levéldíjakat, hír szerint 5 és 10 krajczárra szándékoznak lezárítani.

** (A szebeni vasutat) Erdély területén is egész hosszában megkezdtek. A póznák fel vannak állítva, a töltéseknek gyalog és szekérral nagyban foly a munka. Magyarországról a munkások gyalog és szekeren, gyermekeiket targonczában tolvá, egyre érkeznek. — Mint már is láthatni, a marospartit töltések, okulya az ideai áradáson, igen magasak. A vasutvonal Alvinczól mindennél a Maros balpartján halad, Hlyénél aztán átcsap egy hidon a Maros jobbpartjára.

** (A gabona szállításánál.) — azon szorzódésekre nézve, melyeknél bizonyos határozott súly kikötve nincs, — a minőségis legkisebb súlyt, a pesti áru és érték-tözeade ideigl. bizottmány, szept. 20-ikán kelt határozatában következőleg állapította meg: buzánál, 1865-ik évi május hó 1-ig egy osztr. mérőnél 85 fontra, máj. 1-től későbbre 84, rozsnál újabb aratásig 78, árpanál 67, zabnál 46 fontra.

Balesetek, elemi csapások.

** (Roppant felhőszakadás) volt Váczon szept. 23-án este, mely hosszabb ideig tartott, s mint hírlik nemcsak a szőlőkben tett nagy kárt, hanem több emberéletet is áldozatul ragadott. Egy atyát, ki három gyermekével a szőlőből hazatért, a zivatart uton ért utól, a tolvóló vízár mindhárom gyermeket elsodorta s csak egyet lehetett élve kimenteni, a másik kettő az árban veszett el. Ezeknek kivül még négy személy nyomtalanul elveszett s azt hiszik, hogy ezek is a vízár áldozatai lettek.

Mi újság?

** (Vörösmarty szobrának föllállítására ügyben.) Székes-Fehérvár városi hatósága — mint a „M. S.”-nak írják, — szept. 27-én tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a magyar költők királyának szobra, egy ujonnan rendezendő térre, mely a Szechenyi-utra nyílik, állíttassék fel. A szobor felállításával a jelenleg névtelen tér — hihetőleg Vörösmarty-térnek fog keresztelnetni. Az ottani háztulajdonosok 3000 ft. értékben fölül adakoztak a tér rendezésének költségeire.

** (Vörösmarty halálának évnapját), a nemzeti színház a nagy költő „Áldozat” című szomorjátékának színerozásával ünnepli meg.

** (Gyászos kimeneteli párbaj) történt szept. 24-én a fővárosban, mely egy szép jóvőre hivatott ifjú életnek vetett véget. Az áldozat Reviczky Széver, az irodalomban és közéletben egyaránt ismert szép tehetségű és tanulmányú deli ifjú volt. A párbaj részleteit a „P. H.” következőleg adja elő: Reviczky délben kocszított ki segédeivel a kerepesi út mellett fekvő temető mögötti ligetbe, hol a párbaj végbenemendő volt. Mint ott a nyomok mutatják, a párbajvívők egyenes irányban vettek állást, úgy látszik, hogy a két ellenfél közötti közös távolság 32 lépést tehetett. Ebből a mindkét részre jutó en advance-ra 6—8 lépés esik, így a két barriére 20 lépésnyire lehetett egymástól távol. Reviczky ellenfelénél néhány ujnyival magas helyen állt, valószínű, hogy egy akácfaához oldalvást támaszkodott. Ez félkettőkor törhetett, a legnagyobb zápor középett. Az ellenfél lött először s a golyó Reviczkyt jobb szemében találta s két ujnyira befuródva az agyban megakadt. Reviczky rögtön halva összerogyott, s a gyászos helyet még másnap reggel vérnyomok jelölték. Az ellenfél, a segédek s az orvosok a borzasztó tett színhelyét kocsikon sietve elhagyták, s a holttestet körülbelül 5 óráig a ligetben fektűt a szakadó zápor által mosva. Három óra tájban a „Pesti Napló” szerkesztősége névtelen levél által értesült, hogy Reviczky Széver a kerepesi temető mögötti ligetben halva van. A városkapitányság azonnal biztosokat küldött ki, s ezek a holttestet a mondott helyen találták. Mellette volt egy kilőtt (tán kiserélt) pisztoly, lábai alatt zsebkendő s ugrylászik, hogy a barriére zsebkendővel volt megjelölve. A holttestet a Rókus-kórházba hozottat, hol hétfőn, 9 órakor felboncoltatván, a kózkórházból eltemettetett. Az arcon a halálküdelemnek legkisebb nyoma sem volt, tekintete nyugodt, férfias, bátor, serenus. S az ellenfél? A véres tett indoka? E kérdésekre a pesti városkapitányság nyomozó körleveleiből értesülve, a következő feleletet adja a „Hírnök”: Reviczky ellenfelének Elek Gusztáv szabolcsmegyei bírtokos nyomozatik, ki, mint beszélék, azonnal a véres eset helyéről menekült. Elek segédei voltak gr. Degenfeld Gusztáv és Szentimrei Kálmán, Reviczkyé Reviczky Ambró és Szemző István. Reviczky Ambró mult szombaton lakásán, Szentimrei K. ugyancsak szombaton este a vasuti indóházban fogatott el. Mindketten folyóvíst letartóztatva vannak, s a törvényesség követelte, hogy Reviczky tetemének boncoltatásán jelen legyenek. A párbaj indokál több évi gyűlölködés említtetik, s a kihívó fél, mint beszélék, Reviczky volt.

** (Magyar testőr-gárda.) A mexikói császár magyar testőr-gárda alakítását rendelte el, melyhez az ausztriai császár Ö Felsége 12—18 altiszt toborzását engedte meg. Ezeknek jó magaviseletű magyaroknak kell lenniök, jól kell beszélniök magyarul, s teljes, szép szakáll növesztésére kell kilátással bírnök. Ideiglenesen kéttányi fizetést kapnak, mint a mennyi a mexikói önkéntesek számára meg van határozva, s azon altisztek, kik e szolgálatra jelentkeznek, egyelőre egy évi szabadsággal bocsátatnak el Mexikóba.

** (Pest épül és szépül.) A városi egészségügyi bizottság e napokban is 22 ujon épült házát vizsgált meg és nyilvánított már Sz.-Mihály-napra lakhatónak, köztök az akadémia bérházát is. Ez építkezések köztök a belvárosra esik 1, a Lipótvárosra 1, a Terézvárosra 8, a Józsefvárosra 10, a Ferencvárosra 2.

** (Kisorsolt képek.) Mezey József, szembajban szenvedő művész, 12 olajfestményének kisorsolása m. hó 12-kén történt meg Nagy-Bányán, a következők eredményével: 1. Oltparti részletet nyerte 4590 sz. 2.) Éji tájkép holdvilágnál 2984 sz. 3.) Tiroli tájkép 251 sz. 4.) Urvacsora, vasöntvény után 3595 sz. 5.) Svaiczi tájkép 1642 sz. 6.) Két csikós 4063. 7.) Erdőrézlet 2491 sz. 8.) Tiszaparti tájkép 317 sz. 9.) Falusi tájkép 3301 sz. 10.) Alkonyat eső után 1805 sz. 11.) Szamosparti tájkép 4228 sz. 12.) Kelet hölgye 2366 szám. Fennebbi nyremények elszállítására bemálháza Gellért Lászlónál vannak letéve, s a nyerők a képek átvétele vagy elszállítása végett, az eredeti sorozatjuk beküldése mellett intézkedhetnek.

** (Örült nő.) A napokban Pesten egy fiatal nő, karjában egy csecsemővel, éjfélkor békocsit fogadott föl, hogy őt az erdőszóra vigye. A mint a kocsi a kerepesi uton haladt, a kocsi észrevehette, hogy a nő ruháit darabonként kihányja a kocsiból s hogy a már csaknem meztelen mellől a vánkossa takart csecsemőt is eltűnt. A kocsi azonnal megfordult, a nő a város házában átadta, hol másnap kiderült, hogy a 20 éves hajadon már hazulról eltávozta előtt elmehabborodottság jelei mutatkoztak. A gyermek, valószínűleg titkos szerelmi viszony gyümölcse, szerencsésen eshetett a kocsiból, mert legalább észrevehető sérülést nem szenvedett, s most szándék anyjával a kórházban orvosi felügyelet alatt van.

** (Kettős gyilkosság.) Szept. 22-ikén Pacsoron gyászos esemény történt. Esti hat órakor a helységháza pénztárának szobájából két egymástani pisztolydurranás hallatszott, mire az udvaron levők beszaladván, a falu két pénztárnokát, a köztiszteletben álló Horváth Józsefet s a pénzsikkasztás gyanújával terhelt Bognár Pált, az első vérében találva és végvonaglásokban, az utóbbit szájba löve és már kimulva találták. A részletek a következők: Bognár Pál most néhány esztendő óta viszi a pénztárnoki tisztelet. Most két éve eltűnt a pénztárból tetemes összeg, melynek elszikkasztásával az általános vélemény őt vádolta, de az ügyben a bírói nyomozások eredmény nélküliek lévén, a vád alól nemcsak felmentettet, de hivatalában is maradt. Mult vasárnap Horváth, a felügyelete alatt levő pénztárt kinyitván, egy, a lakat mellé már régen ragasztott nagykeresű pecsét lehullott, és helyén réz látszott, melybe szegett illesztve, a zárt igen könnyen mozdítható. Horváth a dolgot azonnal feljelentette s minthogy Bognár a vizsgálat alkalmával kétes feleletet adott, a gyanu ismét felé látszott fordulni. Erre Horváttal a község házában találkozáván, megtörtént a gyászos esemény, melynek ugyan tanuja senki sem volt, de azt hiszik, hogy Bognár a tettes és Horváth az áldozat.

Nemzeti színház.

Péntek, szept. 23. „A fősvény.” Vigj. 5 felv. Irta Molière. Tóth József hosszas betegsége után ezuttal lépett először a színpad deszkáira. A közönség örömmel üdvözölte a szeretett művészt s midőn szerepe egyik helyén e szavakat mondá: „egészséges vagyok, nincs semmi bajom, hála legyen az istennek és derék orvosomnak,” a közönség zajos tapsokra fakadt, s azon orvostudor-

nak, a ki Tóth egészsége helyreállításában fáradozott, virágbokréttákkal árasztá el pályóját.

Szombat, szept. 24. „Faust.” Opera 5 felv. Zenéjét szerző Gounod.

Vasárnap, szept. 25. „Bánk bán.” Dráma 5 felv. Irta Katona J. A czimszerepben Molnár lépett fel és a közönség tetszésével találkozott. Közönség nagy számmal.

Hétfő, szept. 26. „Csapodár.” Franciaia vigj. 3 felv.

Kedd, szept. 27. „Ördög Róbert.” Opera 5 felvonásban.

Szerda, szept. 28. „A fősvény.” Vigj. 5 felv. Irta Molière.

Csütörtök, szept. 29. „Sevillai borbély.” Vig opera 3 felv.

Budai népszínház.

Szept. 23. „Az órák kalapja.” Vigj. 1 felv. és „Tíz leány és egy férj sem.” Operette 1 felv. Zenéje Offenbachtól.

Szept. 24. „Férfi a híres nuszabó.” Vigj. 1 felv. Ezt követte: „Tíz leány és egy férj sem.” Operette 1 felv. Offenbachtól.

Szept. 25. „Szökött katoná.” Népszínmű 3 felv. Irta Szilgietti.

Szept. 26. „Férfi az ajtó előtt.” Operette 1 felv. Offenbachtól. Ezt követte: „Tíz leány és egy férj sem.” Operette 1 felv. Soppeltől.

Szept. 27. „A jól törött kis leány.” Vigj. 1 felv. Ezt követte: „Férfi az ajtó előtt.” Operette 1 felv. Offenbachtól.

Szept. 28. „Dunánan apó és fia utazása.” Operette 3 felv. Zenéje Offenbachtól.

SAKKJÁTÉK.

249. sz. feladv. — Willmers Rudolftól (Berlinben).

Sötét.

Világos.

Világos indul, s 4-ik lépésre matot mond.

A 244-dik számú feladvány megfejtése. (Speyer Mihálytól Berlinben).

Világos. Sötét. Világos. A) Sötét. 1. Bg2-g1. Fg7-g1A. 1. .... Bc4-c4. 2. Bc4-d4 tetsz. sz. 2. Ha8-c7. Kd5-c4. 3. H-v. g7-tmat. 3. Bg1-c1 tmat. **Helyesen fejtették meg. Vasárnapon:** Fülöp József. Pesten: Farkas Ferenc — Csékö György. — Debreczen: Zagyva Imre. — Sz.-Kir.-Szabadján: Füst Sándor. — Ócskán: Blasko Lajos. (Már uton többen siker nélkül próbálkoztak.)

Szerkesztői mondanivaló.

7343. Sz.-Fehérvár. V. I. Mihelyt akad kérdésös-küdd, tüstént tudósítjuk önt. Minkor ez is gyorsabban ment; most pénztelenségben szenvednek mind az elmind az utózetők.

7344. Privigye. A. Gy. A fényképeket köszönettel vettük. A tisztábbak közül egy-kettő használni fogunk, ugyazintén a leíró szövegnek illető részét is. Szép fáradozásért fogadják ön teljes elismerésünket. A haranglyonmatok azóta az illető kezekbe megérkeztek. A helynév-magyarizatot is méltánnyalt fogadta P. F. ur.

7345. Szombathely. B. Gy. Valóban örvedetesnek találjuk azon érdekeltiséget, mely itt ott már igen elismerésre méltó módon a hazai archaologiai tárgyak kutatása és megismertetése körül, különösen az újabb nemzedékben is, nyilatkozik. Ön küldeménye is erről tesz szép tanúságot. A rajz még gyenge és primitív; ennél érthetőbbet, kissé művészebbet oajttanánk. A felirat nincs eléggé hiven olvasható és megfejtve, a mint azt első pillanatra is beláthatni; de a mi dolgunk lesz, egy szakértő, teljes magyarizárral gondoskodni. Az 1037. évszám sem bír valószínűséggel. Nem sokára bővebben; addig is köszönet az adatokért. — A sakkrovata nézve a régi viszony áll fenn; a levedi egyenesen e lapok szerkesztőségéhez intézendő.

7346. A szülek mint nevelők. Az eredetileg jó czíkket élvezhetlenül teszi a fordítás. P. o. magyar beszéde az ilyen: „A gyermek természetű nyíltság mindaddig nevetetik, míg illétlenségű válik.” Általában csak úgy hszeg benne a sok *latin* és *tekin*; pedig ezt a magyar ember, a hol csak lehet, gondosan kikerüli. A mi nem is kerül nagy fáradságra. 7347. Állás levelező. Az újabbakból alig használtak valamit. Gondosabb böngészetet kérünk. 7348. Matyas király kedvese. Közölni fogjuk társával együtt. A „tízöltö intézkedések” is követésre ismertetésre méltók. A látogatást szívesen fogadjuk. 7349. Beteg vagyok, lelkem testem hágyadt stb. Jézus detű népdalok nem ütnek meg a mértéket, ámbár itt-ott nagyon emlékeztetnek Petőfőre; de az utánzási törekvénem válik a mi elnyérre.

7350. A magyar nép. A mi lakásunk stb. Csak maradjon otthon magánhasználatra. Kinyomatni nem lehet az efféle verseket, mint: „Oh nép, nemzet, boldogtalan Homójok küzt haladot; Még is mi annak az oka, Hogy nem tanulsz magadról?”

Vagy a „Fijamhoz” címzett vers kezdete: „Kicsiny vagy még kedves fiam, Mint a hajnal csapnek árnya!”

Ezt Pesten nem értik.

Előfizetési fölhívás

VASÁRNAPI UJSÁG és **Politikai Ujdonságok** 1864. október—decemberi folyamára.

Előfizetési föltételek:

Postán küldve, vagy Buda-Pesten házhoz hordva: **Évnyedre:** Mind a két lapra . . . . . 2 ft. 50 kr. „ Caupán a Vasárnapi Ujságra 1 „ 50 „ „ a Pol. Ujdonságokra 1 „ 50 „ **Félévre,** azaz október—márcziusra 1864—65 mind a két lapra . . . . . 5 „ „ **Félévre:** Caupán a Vasárnapi Ujságra szintén ugyanazon időre . . . . . 3 „ „ **Félévre:** Caupán a Politikai Ujdonságokra október—márcziusra . . . . . 3 „ „

■ Gyűjtőinknek tíz előfizetési példányra egy tisztelet-példánnyal szolgálnak. — A pénzves levelek bérmentes küldése keretik.

■ A hirdetések díjai a legolcsóbban számítatnak.

A Vasárn. Ujság és Polit. Ujdonságok kiadó-hivatala.

(Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatt.)

TARTALOM.

Dudik Béda (arckép). — Kölcsey emlékezete. — A vakmór (folytatás). — A gymölcs eltarítása (folytatás). — Egy véres romjai s a Memnon-szobrok (képpel). — A Kölcsey-ünnep Szatmáron (képpel). — Fészekrakó halak. — A párisi magyar egyelet. — I. Napoleon s a magyar táblabírósg. — Egyveleg. — **Tárház:** Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedelem. — Közintézetek, egyletek. — Közlekedés. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Sakkjáték. — Szerkesztői mondanivaló. — Heti naptár.

Felölös szerkesztő Pakh Albert. (Lak. magyar-utca 1. sz.)

Melléklet a Vasárnapi Ujság 40-ik számához 1864.

** (Pest épül és szépül.) A városi egészségügyi bizottság e napokban is 22 ujon épült házát vizsgált meg és nyilvánított már Sz.-Mihály-napra lakhatónak, köztök az akadémia bérházát is. Ez építkezések köztök a belvárosra esik 1, a Lipótvárosra 1, a Terézvárosra 8, a Józsefvárosra 10, a Ferencvárosra 2.

** (Kisorsolt képek.) Mezey József, szembajban szenvedő művész, 12 olajfestményének kisorsolása m. hó 12-kén történt meg Nagy-Bányán, a következők eredményével: 1. Oltparti részletet nyerte 4590 sz. 2.) Éji tájkép holdvilágnál 2984 sz. 3.) Tiroli tájkép 251 sz. 4.) Urvacsora, vasöntvény után 3595 sz. 5.) Svaiczi tájkép 1642 sz. 6.) Két csikós 4063. 7.) Erdőrézlet 2491 sz. 8.) Tiszaparti tájkép 317 sz. 9.) Falusi tájkép 3301 sz. 10.) Alkonyat eső után 1805 sz. 11.) Szamosparti tájkép 4228 sz. 12.) Kelet hölgye 2366 szám. Fennebbi nyremények elszállítására bemálháza Gellért Lászlónál vannak letéve, s a nyerők a képek átvétele vagy elszállítása végett, az eredeti sorozatjuk beküldése mellett intézkedhetnek.

** (Örült nő.) A napokban Pesten egy fiatal nő, karjában egy csecsemővel, éjfélkor békocsit fogadott föl, hogy őt az erdőszóra vigye. A mint a kocsi a kerepesi uton haladt, a kocsi észrevehette, hogy a nő ruháit darabonként kihányja a kocsiból s hogy a már csaknem meztelen mellől a vánkossa takart csecsemőt is eltűnt. A kocsi azonnal megfordult, a nő a város házában átadta, hol másnap kiderült, hogy a 20 éves hajadon már hazulról eltávozta előtt elmehabborodottság jelei mutatkoztak. A gyermek, valószínűleg titkos szerelmi viszony gyümölcse, szerencsésen eshetett a kocsiból, mert legalább észrevehető sérülést nem szenvedett, s most szándék anyjával a kórházban orvosi felügyelet alatt van.

** (Kettős gyilkosság.) Szept. 22-ikén Pacsoron gyászos esemény történt. Esti hat órakor a helységháza pénztárának szobájából két egymástani pisztolydurranás hallatszott, mire az udvaron levők beszaladván, a falu két pénztárnokát, a köztiszteletben álló Horváth Józsefet s a pénzsikkasztás gyanújával terhelt Bognár Pált, az első vérében találva és végvonaglásokban, az utóbbit szájba löve és már kimulva találták. A részletek a következők: Bognár Pál most néhány esztendő óta viszi a pénztárnoki tisztelet. Most két éve eltűnt a pénztárból tetemes összeg, melynek elszikkasztásával az általános vélemény őt vádolta, de az ügyben a bírói nyomozások eredmény nélküliek lévén, a vád alól nemcsak felmentettet, de hivatalában is maradt. Mult vasárnap Horváth, a felügyelete alatt levő pénztárt kinyitván, egy, a lakat mellé már régen ragasztott nagykeresű pecsét lehullott, és helyén réz látszott, melybe szegett illesztve, a zárt igen könnyen mozdítható. Horváth a dolgot azonnal feljelentette s minthogy Bognár a vizsgálat alkalmával kétes feleletet adott, a gyanu ismét felé látszott fordulni. Erre Horváttal a község házában találkozáván, megtörtént a gyászos esemény, melynek ugyan tanuja senki sem volt, de azt hiszik, hogy Bognár a tettes és Horváth az áldozat.

Nemzeti színház.

Péntek, szept. 23. „A fősvény.” Vigj. 5 felv. Irta Molière. Tóth József hosszas betegsége után ezuttal lépett először a színpad deszkáira. A közönség örömmel üdvözölte a szeretett művészt s midőn szerepe egyik helyén e szavakat mondá: „egészséges vagyok, nincs semmi bajom, hála legyen az istennek és derék orvosomnak,” a közönség zajos tapsokra fakadt, s azon orvostudor-

nak, a ki Tóth egészsége helyreállításában fáradozott, virágbokréttákkal árasztá el pályóját.

Szombat, szept. 24. „Faust.” Opera 5 felv. Zenéjét szerző Gounod.

Vasárnap, szept. 25. „Bánk bán.” Dráma 5 felv. Irta Katona J. A czimszerepben Molnár lépett fel és a közönség tetszésével találkozott. Közö

50 száztólival olcsóbbért, mint **bárki** másnál.

METH S. legolcsóbb rumburgi vászonkereskedése **BÉCSBEN,** Rothenthurm-Strasse Nr. 29.

A vászonárunk valódisága s teljes röfmérték biztositéka mellett.

ismét egy nagy halmaz kintünő s valódi rumburgi vásznat vásárolt meg, az érték felényi áráért s áruba bocsátja most azt, s addig, míg a készlet tart, 50 száztólival olcsóbbért, mint bárki más.

Megrendelések, postai utánvét vagy a pénzösszeg beküldése mellett, gyorsan és lelkiismeretesen fognak eszközölni; mustrákkal s terjedelmes árszabályokkal kívánatra szívesen szolgálunk.

Árszabály.

Egy fél tuizat valódi hollandi vagy irlandi vászonsebkendő, 70 krtól 1 ft. 20, 2 ft. 2 ft. 50 krig a legfinomabb.
 Egy fél tuizat valódi rumburgi vászonsebkendő 2, 3, 4, 5, 6 ftig a legfinomabb.
 Egy fél tuizat valódi francia batizt-vászonsebkendő 2, 3, 4, 5, 6 ftig a legfinomabb.
 Egy fél tuizat jóféle cseléd, vagy konyhakendő 1 ft. 20 kr. 1 ft. 50 krig.
 Egy fél tuizat jeles minőségű damaszt-törülköző- vagy damaszt-asztalkendő 2 ft. 50, 3, 4, 5 ftig a legfinomabb.
 Egy asztal-teríték 6 személyre, azaz: 1 abrossz s 6 asztalkendő 5, 6, 7, 8, 9, 10 forintig; a legfinomabb 12 személyre még egyszer annyit.
 Egy darab 30 rötös legjobb minőségű rumburgi kanavász ágyneműre 9, 10, 11, 12 ftig a legfinomabb.
 Egy darab 25 rötös jóféle házi-vászon 10, 11, 12 ftig a legfinomabb.
 Egy darab 30 rötös legjobb minőségű fehér fonalvászon 11 ft. 50 kr., 12, 13, 14 ftig a legfinomabb.
 Egy darab 30 rötös jóféle rumburgi vászon 13, 14, 15, 16, 18 ftig a legfinomabb.
 Egy darab 40 rötös szép hollandi vászon 15, 16, 18, 20 ftig a legfinomabb.
 Egy darab 37 vagy 40 rötös kintünő s ingekre legalkalmas rumburgi vászon 16, 18, 20, 22, 24 ftig a legfinomabb.
 Egy darab 52 rötös legjobb minőségű házi-vászon 17, 18, 19 ftig a legfinomabb.
 Különösen ajánlárámeltők a 1/2 és 3/4 széles 50 és 54 rötös valódi rumburgi, irlandi és belga vásznak 23, 24, 25, 26, 28, 30, 35, 40, 45, 50, 70 ftig a legfinomabbak.
 Raktárban található továbbá 10,000 rötös legzebb ösi-kelmék hölgyek számára, rötfe 25, 30, 40, 45, 50 krig a legfinomabbak.
 Mindazoknak, kik 50 ft. értékű árucikket vásárolnak, ráadásul egy csodaszép ruhakel-mével vagy egy fél tuizat francia batizt-kendővel kedveskedünk. — 100 forint bevásárlásánál egy divatos finom long-Shawl a jutalom-díj. — Az e tárgyban megrendelő levelek ekkép lesznek czimzendők: 782 (A-6)

„An S. Meth, Rothenthurm-Strasse Nr. 29“ in Wien.

KILIAN GYÖRGY magyar egyetemi könyvtárosnál Pesten épen most jelent meg, s általa minden hitese könyvtárosnál Magyarhonban kapható:

A VEGYTAN ELEMEL.
 Regnault G. V. eredeti munkája nyomán írta Nendtvich Károly. 91 fametszettel.
 Második javított és tetemesen bővített kiadás. Nyolczadrót. 649 lap.
 Fázve 3 ft. Angol vászonba igen csinosan kötve 3 ft. 60 kr. 795 2,2

Cs. kir. szab. növényi

hajfestő- és hajnövesztő-kenőcs.

Ezen kenőcs, mely kizárólag növényi anyagokból van összeállítva, a hajzatot tökéletesen és tartósan festi, s így a hajra s bőrre nézve, anélkül, hogy káros befolyással lenne, — bátran használható; a festés biztonsága s rendkívüli tulajdonsága által, az eddig ajánlott hajfestő-kenőcsöket jóval felülmúlja, a hajnak rendkívüli csinosogót s puhaságot, mely csak az ifjkorban található, kölcsönöz. — Ezen kenőcsöt hosszabb ideig használni, a veres hajak szép barna színt nyernek.

Szakálfestő-rudkenőcs,

mely ugyanazon tulajdonságokkal bír, mint a fennemlített hajkenőcs, az a hajak sarjadékát, míg a beható kenőcs által eléggé festve van, hosszabb időre biztosítja; ezen rudkenőcs egyszerűsége kintünő s felülmúlhatlan bajszpedrőnek is használható.

Egy üvege hajfestő-kenőcs ára 2 ft. Egy darab hajfestő-rudkenőcs 80 kr. Hajtiszító poré 40 kr. — Postai küldéssel 20 krajczárral több. 760 (5-6)

Főraktár **PESTEN Török József** gyógyszerésznél, király-utca 7. sz.

Több állam által szabadalmazott 807 (1-3)

legjelesebb tenta-nemek,

ugymint:

Alizarin-iró-s másoló-tenta; többféle másoló-tenta; Birmingham-Ink s színes tenták

Leonhardi Ágostontól Drezdából és Bodenbachból különféle nagyságu üvegekbe töltve, kaphatók:

Gottler L. gyógytárában Munkácson.

Kiadó-tulajdonos **Heckenast Gusztáv.** — Nyomtatja **Landerer és Heckenast,** egyetem-utca 4. szám alatt Pesten 1864.

Előfizetési fölhívás
MAGYAR SAJTÓ

politikai napilap

1864. október—decemberi évnegyedére.

Az év utolsó negyedének beálltával tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy megrendeléseiket mind jókorabb megtenni sziveskedjenek.

A Magyar Sajtó azon uton, melyen a mostani szerkesztőség vezetése alatt a törvényes és szabadelvű irány barátainak rokonszenvét teljes mértékben kinyerte, ezután is következetesen fog haladni, s minden erejével azon lesz, hogy a küszöbön álló nagy kérdések megvitatásában is méltó helyet foglaljon el, s az események és uralkodó eszmék hű magyararója legyen.

Szabad legyen az olvasó-közönség a Magyar Sajtó gyors közléseire, s mind politikai és nemzetgazdasági cikkeinek irányára s belértékére, mind „Távozás“-ja közleményeinek nagy változatosságára figyelmeztetünk. — Pest, szeptember 20-án 1864.

Heckenast Gusztáv, kiadó-tulajdonos. **Pákh Albert,** felelős szerkesztő.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK:

Félévre; Postán küldve . . . . . 7 ft. — kr.
Félévre; Budapesten házhoz hordva . . . . . 6 „ — „
Évnegyedre; Postán küldve . . . . . 3 „ 50 „
Évnegyedre; Budapesten házhoz hordva . . . . . 3 „ — „

A Magyar Sajtó kiadó-hivatala.

(Pest, egyetem-utca 4-ik szám.)

PETERLONGO JÁNOS
vadász-fegyverek gyárában
Insbruckban

a következő szabatosan kipróbált vadász-fegyverek találhatóak készen jóállás mellett.

Az összes árak ausztriai értékben, ugymint:

- 60 darab tiroli czél-lő rövid puska, félig agyazva, vas- és öntött aczel-csel-vel, 150 lépésnyi távolságra, hajszálynira kipróbálva, teljes hozzávalóval, dbja 34—90 ftig.
- 50 darab vontesövű rövidpuska (Bürschstutzen), félig agyazva, vas- és öntött aczel-csel-vel, 150 lépésnyi távolságra kipróbálva, teljes hozzávalóval 80—90 ftig.
- 100 darab szabályszerű sveiczi rövidpuska, egészen agyazva, angol öntött aczel-csel-vel, 150—300 lépésnyi távolságra kipróbálva, teljes hozzávalóval, darabja 48 ft.
- 100 darab duplapuska, vascsel-vel, darabja 14—18 ft.
- 300 darab finom duplapuska, sodrony-csel-vel, darabja 80—120 ftig.
- 100 darab különféle egyszerű rövid s hosszú serétpuska, 7—24 ftig.
- 20 darab szoba-rövidpuska, bajor mintára, hozzávalóval dbja 27 ft.
- 50 darab különféle vadászpuska, bock- s kétesövű rövidpuska és Lefauchaux-fegyverek, különféle áron.
- Néhány száz darab Lefauchaux, Adam- s Colt-féle revolverek, valamint egy- és kétesövű sima- s vontas- és sodronycselű terzerlökek.
- 100 db. új vontesövű Enfield-muskéta szuronynyal, darabja 20 ft., különféle fegyverek, ugymint: revolverek, karabinerek, czéllő- és szoba-pisztolyok, vadászkések és vadászati eszközök minden nemel.

Megrendelések, 6 havi időre accept mellett, akkép teljesítettnek, hogyha a megrendelő szilárdasága s hitelképessége hivatalosan bebizonyítottik. — Megrendeléseknél fegyverengedélyi bizonyíték szükséges. — Különleges árszabályok ingyért.

Valódi haarlemi virághagymákból,

ugymint:

jácintok, tulipánok, tiliak, gladiolusok, crocus- és narcizokból stb., épen most érkezett meg közvetlen Hollandiából az ezidei második küldemény, s azok a legnagyobb választékban s legolcsóbb ártért kaphatók:

Hoffmann K.-nál

Pesten, az „arany horgony“-nál, hálter 1-ső szám alatt.

Az árszabályok ingyért szolgáltatnak ki. 808 (1-4)

Pest, október 9-én 1864.

Előfizetési föltételek 1864-dik évre:
 A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft. Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. — Csupan Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk illetőleg, 1863. november 1-től kezdve: Egy, négyezer hasábját petít sor ára, vagy annak helye, egyezsori ígatásnál 10 krba; háromszor- vagy többszori ígatásnál csak 7 krba számítatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetések díjazat, Hamburg és Altónában: Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Mollien és Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelk Alajos, — és Pesten: a kereszt-gazdasági ügynökség is. Jászsefir, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 ujkr.

A magyar akadémiai palota jelen állása.

Ama fényes palota, melyet a hazai közszellem a tudományoknak emel, s melynek láttára száz meg százezer ember megnyugtató önérzettel mondhatja el magának: ehhez te is járultál filléreiddel! — az akadémia háza, minden fennakadás nélkül, szorgalmasan épül s az egészen tető alatt álló, kívülről bevégzett monumentális épület már most is — bár nagy részét még mindig állványok takarják — díszesen emelkedik ki a pesti dunapart háztömekege közül.

A közönséget méltán érdekli e középületünk építési menete, s épen ez indokolt kíváncsiságnak vélünk eleget tehetni, midőn az építés jelen állásáról s az épület beosztásáról, mint az most már világosan kivehető, időszakonként megemlékezünk. Elmondjuk egy közelebbi látogatásunk alkalmával tett tapasztalatlunkat.

A fő bejárás a lánchid-tér felé nyíló három ajtón vezet a nagy csarnokba, melynek boltozatai stuk-bordákkal szürke márvány oszlopokon nyugszanak. Ezen oszlopok talapzata veres, fejezete pedig fehér márványból van. Az oszlopok már mind fel vannak állítva, a csarnok beboltozva és a stuk-munkálatok felrakása folyamatban van.

A nagy csarnokból néhány lépcsőn feljut a látogató a nagy galleria-alaku folyosóra, mely földszint, az első és második emeleten ismétlődik; ezen folyosó összeköttetésben áll az akadémia-utczára nyíló kocsibejárattal és az ezzel összefüggésben levő kisebb előcsarnokkal. A nagy folyosóból jut az ember a fölépcsőre, mely szürke márványból készült és a második emeletig vezet föl.

Földszinten balra, a Duna felé, 3 teremben és egy az udvarra nyíló külön teremben vannak alkalmazva a könyvtári helyiségek, melyek boltozatai sugár vasoszlopokon nyugszanak.

A könyvtárral szoros összeköttetésben van a lánchid-térre eső nagy nyilvános olvasó-terem és az akadémiai tagok külön olvasó-szobája, azonkívül az udvarra egy nagy terem

Az akad. palota szobrai: I. Törvénytudomány (Fénykép után).

Antiquák számára és még egy kisebb helyiség az akadémiai tagok használatára. Az akadémia-utczára eső részben földszinten 4 bizottsági ülésterem és a könyvtárnok lakása, valamint a Kisfaludy-társaság terme van elhelyezve.

Az első emeleten a már előbb említett nagy (itt oszloptos) folyosókat nyílnak az ajtókat a közgyűlési nagy terembe, melynek

24, fehér-veres márvány oszlopai tartják a közönség számára alkalmazott karzatokat. A terem maga öt díszes ablakkal, illetőleg ajtóval, a lánchid-térre eső erkélyre nyílik. A nagyterem mennyezetét 24 karyatida tartja.

A terem falainak alja 4 láb magasságban, valamint az ajtóknál is, az akadémianak Mexikóból László Károly hazánkfia által ajándékképpen küldött mahagoni fával lesznek borítva.

A dunai oldal közepén van továbbá a kisebb és nagyobb rendes ülésterem elhelyezve, egy előteremmel és összeköttetésben az elnöki és titkári szobákkal, valamint egy külön lépcsőn elérhető hivatalos irodával, mely az udvarra szolgál.

A lánchid-tér felé, a nyilvános olvasó-terem felett a természettudományi osztály ülésterem és kísérleti helyiségek vannak elrendezve. — (A rendes ülés-terem, már igen előre haladt; a gipszdomborművek a lapos boltozatu mennyezetben, valamint a falakon már készek, s bizton remélhetni, hogy még ez ősszel tökéletesen elkészülnek; falai ennek is alul mahagoni fával borítottak.) Részint az akadémia-utczára, részint az udvarra vannak elrendezve a pénztárnok és titkár lakásai, külön lépcsővel.

A második emeleten a folyosóról nyílnak az ajtókat a nagyterem karzatára, míg a dunai és lánchid-téri oldalon az Eszterházy-képtárnak szánt helyiség van alkalmazva. A terem egyikéből bászági márványból készült lépcső vezet az akadémiai nagyterem, a folyosó és lépcsőtér fölött elhelyezett Eszterházy-képtár fötermeibe.

Az udvarra eső részben a második emeleten vannak a felsővilágítással ellátott helyiségek, melyek a magyar képzőművészeti társulatnak adattak ki hasznóberbe.

Az akad. utczára eső részben a képtárfelügyelő és szolga lakásai vannak alkalmazva, valamint az utczára eső mezzaninban (fél emeleten) is, a szolgák számára készült lakások vannak.

A lánchid-térre eső közép rész-